

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR

İlham

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 103 (6303) 12 iyun 2021-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

İlham Əliyev: "Azərbaycan ilə Rusiya arasında münasibətlərin dinamik və uğurlu inkişafı xüsusi məmnunluq doğurur"

Bax 2

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının arxiyepiskopu Aleksandrın vəfatı ilə əlaqədar başsağlığı verir

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva rəsmi Instagram sahifəsində Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının arxiyepiskopu Aleksandrın vəfatı ilə əlaqədar paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında deyilir: "Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının arxiyepiskopu, Zati-müqəddəsləri Aleksandr səmimi, mehriban, genişrəqli insan idi. Peşəsinə hədsiz sədaqəti, multikultural dəyərlərin inkişafında və konfessiyalar və sivilizasiyalar arasında dialoqun genişləndirilməsi sahəsindəki xidmətləri ona Azərbaycanda böyük sevgi və hörmət qazandırmışdır. Onun nurlu xatirəsi hər birimizin qəlbində əbədi yaşayacaqdır. Bu hüznü gündə Uca Tanrıdan ona rəhmət, doğmalarına və yaxınlarına səbir diləyirəm!".

Ərdoğan: Türkiyə və Azərbaycan arasında təmmiqəyşli sənəd imzalanacaq

Türkiyə Azərbaycanla təmmiqəyşli dövlətlərarası müqavilə imzalamaq niyyətindədir. AZƏRTAC TRT Haber telekanalına istinadla xəbər verir ki, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bunu İstanbulda çıxışı zamanı deyib...

Bax 2

Küçədə qalan
dirijor
Prezidentə
müraciət etdi

Bakı Ali Neft Məktəbi YAP-la birgə tədbir keçirib

Bax 4

Bax 6

1993-cü ilin 15
iyun tarixindən 28
il keçir. İlk dəfə
olaraq millətimize
bu günü qalib
olaraq qeyd edir.

Professor: "15
iyun tarixindən
ibrət dərsləri
alınmalıdır"

Ermənilərdən
Kəlbəcərdə
növbəti təxribat:
düşmən sülhə
niyə imtina edir?

Məsuliyyətsiz ana,
nəzarətsiz uşaq və
itirilən həyallar

Bax 8

Bir şilləyə "Mayn
kampf" və silah,
yaxud radikalın
Fransa polisini
tənqid etməyə
cürəti çatarmı?

Bax 14

Mariya Stadnik
"Poland Open"
turnirinin qalibi olub

Bax 16

İlham Əliyev: “Azərbaycan ilə Rusiya arasında münasibətlərin dinamik və uğurlu inkişafı xüsusi məmnunluq doğurur”

Azərbaycan ilə Rusiya arasında möhkəm dostluq, mehriban qonşuluq və qarşılıqlı dəstək ənənələrinə əsaslanan münasibətlərin dinamik və uğurlu inkişafı xüsusi məmnunluq doğurur.

Ölkələrimizin ən geniş məsələlər spektrinə dair konstruktiv ikitərəfli dialoqunu və səmərəli əməkdaşlığını da qeyd etmək istərdim. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Rusiya Günü münasibətilə Rusiya Federasiyası-

nın Prezidenti Vladimir Putinə təbrik məktubunda yer alıb.

Məktubda deyilir: “Dövlət bayramınız - Rusiya Günü münasibətilə Sizi və Sizin şəxsinizdə dost Rusiyanın bütün xalqını ürkədən təbrik edirəm.

Rusiya Federasiyası dövlət quruculuğu, davamlı sosial-iqtisadi inkişaf və ictimai həyatın bütün sahələrinin modernləşdirilməsi üçün böyük yol keçib və bu işdə sanballı uğurlar qazanıb. Bu gün Sizin ölkəniz dünyada gedən proseslərin nüfuzlu iştirakçısı kimi aktual çağırışlara və təhdidlərə qarşı mübarizədə mühüm məsələlər həll edir, global

və regional sülhün, təhlükəsizliyin dəstəklənməsinə sanballı töhfə verir”.

Azərbaycan ilə Rusiya arasında möhkəm dostluq, mehriban qonşuluq və qarşılıqlı dəstək ənənələrinə əsaslanan münasibətlərin dinamik və uğurlu inkişafının xüsusi məmnunluq doğurduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı 2020-ci il 10 noyabr və 2021-ci il 11 yanvar tarixli üçtərəfli bəyanatların əldə edilməsində və həyata keçirilməsində Rusiya Federasiyasının vasitəçilik səylərini yüksək qiymətləndirib.

“İnanıram ki, Azərbaycan-Rusiya strateji tərəfdaşlığı və çoxplanlı

qarşılıqlı fəaliyyəti bundan sonra da səmərəli inkişaf edəcək və dərinləşəcək, xalqlarımızın və ölkələrimizin rifahı, regionda sabitliyin,

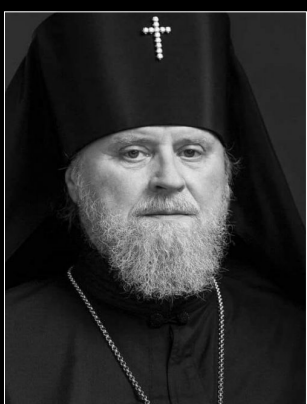
əməkdaşlığın və tərəqqinin təmin edilməsi naminə yeni məzmun kəsb edəcək”, - deyərək təbrik məktubunda qeyd olunur.

Aleksandr Gennadyeviç İşein

Azərbaycanın pravoslav xristian icmasına ağır itki üz vermişdir. Tanınmış din xadimi, Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının arxiyepiskopu, Rus Pravoslav Kilsəsinin Şuralararası İdarəsinin üzvü Aleksandr Gennadyeviç İşein 2021-ci il iyun ayının 10-da ömrünün 69-cu ilində vəfat etmişdir.

Aleksandr İşein 1952-ci il iyunun 13-də Rusiyanın Yaroslavl şəhərində anadan olmuşdur. Moskva Ruhani Seminariyasını bitirdikdən sonra o, uzun müddət Şimali Qafqazda din xadimi kimi fəaliyyət göstərmişdir.

1992-ci ildən Azərbaycanda dini fəaliyyətini davam etdirən Aleksandr İşein 1995-ci ildə ölkəmizdəki pravoslav prixodlarının rəhbəri vəzifəsinə təyin olunmuş, Rus Pravoslav Kilsəsinin Müqəddəs Sinodunun qərarı ilə 1998-ci ildə Bakı və Xəzəryanı Yeparxiyanın, 2011-ci ildə Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının ye-

piskopu seçilmiş, daha sonra arxiyepiskop dini rütbəsinə layiq görülmüşdür.

Azərbaycana qəlbən bağlı olan və onu ikinci Vətəni hesab edən arxiyepiskop Aleksandr ölkəmizin ictimai və dini-mənəvi həyatında yaxından iştirak etmiş, dinlərarası və xalqlararası dostluq, qardaşlıq və etimad mühitinin daha da möhkəmləndirilməsinə, cəmiyyətdə konfessiyalararası harmoniyanın və etnik-dini tolerantlığın inkişafına sanballı töhfələr vermişdir.

Aleksandr İşein mötəbər beynəlxalq tədbirlərə qatıla-

raq Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində diqqətəlayiq xidmətlər göstərmişdir.

Arxiyepiskop Aleksandrın din xadimi kimi səmərəli fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilmişdir. O, 2002-ci ildə “Şöhrət” ordeni, 2012-ci ildə “Dostluq” ordeni və 2015-ci ildə “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu” ilə təltif edilmişdir.

Tanınmış din xadimi, xeyirxah və nəcib insan Aleksandr Gennadyeviç İşeinin işiqlı xatirəsi onu tanıyanların qəlbində daim yaşayacaqdır. Qəbri nurla dolsun!

İlham Əliyev
Mehriban Əliyeva
Əli Əsədov
Sahibə Qafarova
Samir Nuriyev
Eldar Əzizov
Fərəh Əliyeva
Mübariz Qurbanlı
Allahşükür Paşazadə
Milix Yevdayev
Aleksandr Şarovski
Robert Mobili

Ərdoğan: Türkiyə və Azərbaycan arasında tammiqyaslı saziş imzalanacaq

Türkiyə Azərbaycanla tammiqyaslı dövlətlərarası müqavilə imzalamaq niyyətindədir. AZƏRTAC TRT Haber telekanalına istinadla xəbər verir ki, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bunu İstanbulda çıxışı zamanı deyib.

“NATO sammitindən sonra biz Azərbaycana gedəcək, əvvəlcə Füzuliyə səfər edəcəyik. Sonra qardaşım İlham Əliyevlə Şuşaya gedərək, orada ölkələrimiz arasında müqavilə imzalayacağıq. Bu, Türkiyə və Azərbaycan arasında tammiqyaslı bir saziş olacaq”, - deyərək Rəcəb Tayyib Ərdoğan bəyan edib.

Xatırladaq ki, Türkiyə Prezidentinin

Azərbaycana səfəri iyunun 14-16-na planlaşdırılır. Rəcəb Tayyib Ərdoğan səfəri çərçivəsində Bakı Olimpiya stadionunda Türkiyə-Uels matçını da izləyəcək.

İyunun 11-də Beynəlxalq Mətbuat İnstitutu (BMI) Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş Kəlbəcər rayonunda iki azərbaycanlı jurnalistin Ermənistanın basdırdığı minaya düşərək həlak olmaları ilə bağlı bəyanat yayıb. Bu barədə AZƏRTAC-a Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondundan (BAMF) məlumat verilib. Qeyd olunub ki, bəyanat Beynəlxalq Mətbuat İnstitutunun Milli Komitəsinin rəhbəri Umud Mirzəyevin BMI-nin icraçı direktoru Barbara Trionfiyə ünvanladığı məktuba əsasən hazırlanıb.

Bəyanatda iyunun 4-də Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin müxbiri Məhərrəm İbrahi-

movun və Azərbaycan Televiziya-sının operatoru Sirac Aboşovun Ermənistanın mina terroru nəticəsində

Beynəlxalq Mətbuat İnstitutu Kəlbəcərdə həlak olan azərbaycanlı jurnalistlərlə bağlı bəyanat yayıb

də həyatlarını itirməsindən məyusluq ifadə edilir, jurnalistlərin ailələrinə və çalışdıqları kollektivlərə başsağlığı verilir.

BMI-nin bəyanatında bu faciəli hadisə zamanı daha bir mülki şəxsin həlak olduğu və 4 nəfərin yaralandığı qeyd olunur. Qurumun direktor müavini Skot Qriffen yazıb ki, biz Ermənistanı minalanmış ərazilərin xəritəsini verməyə çağırırıq. Bu, gələcəkdə belə faciələrin qarşısını almağa imkan verəcək. Təəssüf ki, Ermənistan Azərbaycan tərəfinin minalanmış ərazilərin xəritələrinin verilməsi barədə ısrarlı tələblərini hələ də cavablandırmayıb.

Azərbaycan işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə bərpa-quruculuq işlərinin öhdəsindən də layiqincə gələcək

Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərimizin “Xalq dövlət üçün yox, dövlət xalq üçün olmalıdır” fikirlərini reallığa çevirməkdədir

Azərbaycan xalqı öz tarixinin ən yaddaqalan və şanlı dövrlərindən birini yaşayır. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuz 30 il ərzində dünyanın ən qüdrətli dövlətlərinin və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarının, hətta BMT Təhlükəsizlik Şurasının nizamlanmaya bilmədiyi Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsini 44 gün ərzində kimsənin köməyi olmadan həll etdi. Bu böyük tarixi Zəfəri bizlərə yaşadan, gənc yaşlarında şəhidliyi və qaziliyi seçən igid oğullarımızın hamısı hər birimizə eyni dərəcədə əziz və yaxındır. Vətən uğrunda canlarından keçən Şəhidlərimizə rəhmət, Qazilərimizə şəfa diləyirik.

Prezident İlham Əliyev:
“Biz qəhrəmanlarımızı heç vaxt unutmayaçağıq”

Bəli, artıq işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda Xarıbülbül yenidən göyərməyə başlayır. Prezident İlham Əliyev: “Biz qəhrəmanlarımızı heç vaxt unutmayaçağıq. Lakin eyni zamanda, biz gələcəyə baxmalıyıq və əraziləri, tam viran qalmış ərazini yenidən qurmalıyıq və biz bunu edəcəyik, artıq bu işlərə başlanılıb”.

Xalqın inamını və etibarını, sevgisini qazanmış Prezident İlham Əliyevin ölkə vətəndaşları üçün etdiyi hər bir jest, atdığı hər addım, göstərdiyi qayğı, həmçinin qalib Ölkənin qalib Ali Baş Komandanı kimi bütün dünya ölkələri üçün nümunə olaraq qəbul edilir, dünya liderləri arasında cənab Prezidentin nüfuzu daha da artmışdır. Bu gün tariximizin yeni səhifəsidir.

Dünya mətbuat tarixinə qızıl hərflərlə düşən 4 saatdan çox çəkən 4 dildə keçirdiyi mətbuat konfransında bütövlükdə regionun gələcəyi ilə bağlı bir sıra mühüm məsələlər verərək, ölkəmizin siyasi kursunun mahiyyətini açıqlamaqla bildirdi ki, Azərbaycan daim sülhün və əmin-əmanlığın tərəfində olmuşdur, lakin torpaqlarımızın hərbi yolla azad edilməsi tarixi prosesin davamı olaraq zəruri bir tədbir idi və Azərbaycan Qafqazın siyasi və iqtisadi inkişafının tərəfdarıdır. Dövlət başçısının yürütdüyü siyasət nəticəsində xalqımız yumruq kimi birləşib, həmin yumruğu düşmənin başına endirdi. Belə bir zamanda iki qarşıda dövlət olan Azərbaycan Türkiyənin daha möhkəm strateji tərəfdaşlığı, Azərbaycanı mənəvi olaraq daim dəstəkləyən qardaş Türkiyə ilə yanaşı, İsrail, Pakistanın strateji tərəfdaşlığı, İtaliya, Macarıstan, Ukrayna, Əfqanıstanın Azərbaycanı dəstəkləməsinə açıq bəyan etməsi, həmçinin evvəllər neytral qalan dövlətlərin neytrallaşdırılması ölkə rəhbərinin apardığı uğurlu xarici siyasətin bariz nümunəsidir.

“Qarabağ ölkəmizin ən gözəl və bərəkətli regionlarından biridir. Regionun bərpası ilə bağlı bizi çox işlər gözləyir”

Bu gün Azərbaycan Prezidentimiz, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev cənablarının rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan əsgəri döyüşlərdə qəhrəmancasına döyüşə-döyüşə bərkiyərək Güclü Ordumuzun gücü ilə Azərbaycan tarixinə qələbələr, zəfərlər yazır: “Ali Baş Komandanımız, Prezident İlham Əliyev çıxışlarında, müsahibələrində, müraciətlərində həmişə bildi-

rib ki, “Azərbaycan dövləti əlindən gələni edəcək ki, işğal edilmiş və azad edilmiş torpaqlara qayıdacaq Azərbaycan vətəndaşları rahat yaşasınlar, əmin-amanlıq şəraitində yaşasınlar. Bu torpaqlarda həyat canlanacaqdır”.

Və qazanılan qələbələr təkcə silahın gücü deyil, həm də Prezidentimizin milli maraqlarımıza söykənən müstəqil siyasətinin, beynəlxalq arenada yüksək nüfuzunun məntiqi nəticəsidir. Böyük iqtisadi imkanlara malik Azərbaycan işğaldan azad edilmiş ərazilərin sürətli inkişafına nail olacağıq. Çünki Azərbaycan bu qələbəni iqtisadi faydalara çevirməyi bacaracaq, çünki bunun üçün də mühüm imkanlar var. Həm resurslarına, mövcud infrastruktur layihələrinə, eyni zamanda geniş əlaqələrə görə ölkəmiz lider mövqedədir. Eyni zamanda, işğaldan azad edilən ərazilərin bərpası üzrə Azərbaycanın kifayət qədər təcrübəsi var. Belə ki, 1994-cü ildə uğurlu Horadiz əməliyyatından sonra Füzuli rayonunun 42 yaşayış məntəqəsinə həyat verildi. 2016-cı ilin aprelində hərbi qələbədən sonra Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndi - “Böyük qayıdışın başlanğıcı” nöqtəsi oldu. Dövlətin diqqət və qayğısı nəticəsində Cocuq Mərcanlı kəndi qısa müddətdə müasir və abad bir yaşayış məntəqəsinə çevrilib. Bu məqsədlə Azərbaycan Prezidenti tərəfindən ardıcıl olaraq bir neçə dəfə Sərəncam imzalanıb. Cocuq Mərcanlı hazırda işğal altında olan istənilən kənd yaşayış məntəqəsi ilə müqayisədə daha abaddır, iş yerləri və sosial xidmətlərlə daha yüksək səviyyədə təmin olunub. Artıq Tərtər rayonunun yenidən azad olunan Suqovuşan və Talış kəndlərinə gedən 29 kilometrlik avtomobil yollarının bərpası başla-

yır. Bir sözlə, Azərbaycan torpaqlarına qayıdıqca həyat da canlanır. Sözsüz ki, bu işlərə başlamaq üçün ilk növbədə azad olunmuş ərazilərimizin minalardan təmizlənməsi və digər zərərsizləşdirmə tədbirləri görülür, daha sonra kommunikasiyalar qurulur və nəhayət yaşayış və istehsal təmin edilir. Torpaqlar işğaldan azad edildikcə “Böyük qayıdış” da davam edir. Ümumiyyətlə, Qarabağ Ermənistan üçün iqtisadi yük idisə, Azərbaycan üçün isə iqtisadi potensialdır. Bir sözlə, işğaldan azad edilən ərazilərin iqtisadi potensialı böyükdür.

Dövlət başçımızın gerçəkləşdirdiyi uğurlu diplomatiya yeni əsrdə Azərbaycanın nəinki bölgədə, bütün dünyada layiqli yerini tutmasını, regional liderliyini təmin etmişdir.

Ermənistanın növbəti “xəritə” təxribatı - vandallığın, barbarlığını təsdiqi

Ermənistanın Azərbaycana qarşı təxribatları davamlı və məqsədyönlü olsa da, nəticədə Azərbaycan qalib ölkə, işğalçı ölkə isə kapitulyasiya aktına imza atmış məğlub dövlət oldu. Bu gün yenə də Ermənistan öz xisletini göstərməkdədir. Belə ki, gün mənfur düşmən terror siyasətini təkcə işğal dövründə deyil, məğlubiyyətdən sonra da davam etdirir. Ermənistan hər yeri, hətta hərbi təyinat olmayan əraziləri də minalayıb. Əsas məqsədi, əlbəttə ki, mümkün qədər çoxlu sayda mülki şəxslərin həlak olmasını təmin etmək, hər vaxtla işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası istiqamətində həyata keçirilən işlərə mane olmaqdır. Prezident İlham Əliyev yerli və xarici media nümayəndələri üçün ke-

çirdiyi mətbuat konfransında sözügedən məsələyə aydınlıq gətirməklə Ermənistanın cinayətkar əməllərini müharibədən sonra da davam etdirdiyini vurğulayıb: “Biz işğaldan azad olunmuş ərazilərin təhlükəsizliyini bu gün kifayət qədər təmin edirik, müntəzəm reydlər keçiririk, pilotsuz uçuş aparatları vasitəsilə və vizual şəkildə monitorinq aparırıq. Buna görə vəziyyət tam nəzarət altındadır. Bundan əlavə, əlbəttə, ərazilərin minalanması əsas çətinlikdir. Ona görə ki, erməni tərəfi minalanmış sahələrin xəritələrini bizə təqdim etməyib. Yeri gəlmişkən, bu da cinayət hesab edilə bilər. Ona görə ki, hərbi əməliyyatlar başa çatandan sonra bizdə həm hərbi qulluqçular, həm də mülki şəxslər arasında bir neçə hadisə olub, bu insanlar yalnız ona görə həlak olub ki, minalanmış sahələrin xəritələri bizə təqdim edilməyib. Minalanmış sahələrin xəritələrini verməmək cinayətdir”.

“Bu gün bizdə mövcud olan resurslarla ərazilərin minalardan tezliklə təmizlənməsi mümkün deyil. Yeni, əlbəttə, burada erməni tərəfin qeyri-səmimi davranmasını bir daha yəqin edirik. Onlar sözdə bir cür danışır, əməldə isə başqa cür hərəkət edirlər” - deyən dövlət başçısı onu da vurğulayıb ki, biz özümüzü əxlaq normalarına və ümumbəşəri davranış normalarına müvafiq şəkildə aparırıq: “Lakin minalanmış sahələrin xəritələrini bizə verməmək dinc vətəndaşları və hərbi qulluqçuları bilərəkdən ölümə və şikəstliyə məhkum etmək deməkdir. Hansı əməkdaşlıqdan söhbət gedə bilər? Belə olan təqdirdə birtərəfli əməkdaşlıq ola bilməz”.

Ancaq mənfur düşmən bilməlidir ki, yeni texnologiyaların tət-

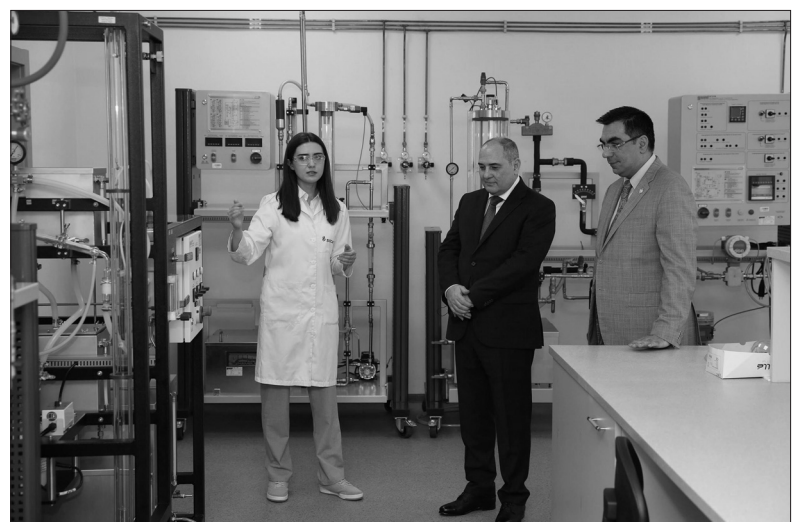
biqi imkan verəcək ki, biz bundan sonra da öz hərbi gücümüzü daim yüksək səviyyədə saxlaya bilək. Dövlət başçımızın dediği kimi: “Əlbəttə ki, bütün işlər planlı şəkildə aparılmalıdır”.

Və bu gün Cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi və qətiyyəti ilə işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası istiqamətində həyata keçirilən işlər və tədbirlər, atılan addımlar Qarabağın cənnətə çevirilməsinə hədəflənmişdir. Ancaq mənfur düşmən unutmamalıdır, necə ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev illərlə işğal siyasətinə son qoymaq üçün qətiyyət, iradə və prinsiplilik nümayiş etdirdisə, indi də atdığı düşünülmüş və sistematik addımlar Qarabağın qısa zaman kəsiyində dirçəldilməsinə istiqamətlənib. Dövlət başçımızın rəhbərliyi altında bu missiyanın da öhdəsindən gələcəyik, ərazilər minalardan təmizlənəcək və insanlar öz el-obalarına geri dönəcəklər.

Çünki bu gün müstəqil Azərbaycanı güclü edən, onu sabitlik məkanına çevirən əsas amil də məhz xalqımızın ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam və inkişaf etdirilən Heydər Əliyev ideyalarına olan sonsuz sədaqətidir. Məhz elə buna görədir ki, 17 il əvvəl “Mən hər bir Azərbaycan vətəndaşının prezidenti olacağam” məramı ilə Prezident İlham Əliyevin həyatı xalqına və Vətəninə həsr olunmuş əsl lider ömrüdür. Cənab İlham Əliyev Ulu Öndərimizin “Xalq dövlət üçün yox, dövlət xalq üçün olmalıdır” fikirlərini reallığa çevirərək bir daha isbat etdi ki, O, məhz Vətəninin, xalqının rifahı üçün yaşayan Liderdir.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

Bakı Ali Neft Məktəbi YAP-la birgə tədbir keçirib

Bakı Ali Neft Məktəbində (BANM) Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Sədr müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqovun iştirakı ilə Azərbaycan xalqının taleyində böyük əhəmiyyət daşıyan 15 iyun - Milli Qurtuluş Gününə həsr olunmuş “Milli Qurtuluşdan Tarixi Zəfərə” adlı tədbir keçirilib. SİA-nın verdiyi məlumata görə, tədbirdə BANM-in tələbə, professor-müəllim heyəti və əməkdaşları iştirak edib. Karantin qaydalarına uyğun şəkildə təşkil edilən canlı görüş paralel olaraq onlayn formatda da yayımlanıb. Onlayn görüşə 900-dək iştirakçı qatılıb.

YAP-ın Sədr müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov ilk olaraq Ali Məktəbdə yaradılmış tədris şəraiti, maddi-texniki baza, sosial infrastruktur və tədqiqat mühiti ilə yaxından tanış olub. Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasımov tədris üçün yaradılan şərait, infrastruktur, gələcək planlar barədə qonağa ətraflı məlumat verib. Ulu öndərin büstü önünə gül düzülüb, Bakı Ali Neft Məktəbinin tədris otaqlarına, tədqiqat laboratoriyalarına, İnnovasiya Mərkəzinə, neft tarixinə dair nadir eksponatların yer aldığı muzeyə baxış keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən Tahir Budaqov qeyd edib ki, tariximizdə Milli Qurtuluş Günü böyük ictimai, siyasi və tarixi əhəmiyyətə malik

dir. O bildirib ki, Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin 1993-cü il iyunun 15-də yenidən hakimiyyətə qayıtması xalqımızın çoxəsrlik tarixinə tələyüklü siyasi hadisə kimi daxil olub. “Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev öz xilaskarlıq missiyası ilə ölkəmizin müstəqilliyini qorudu, respublikada tüğyan edən ictimai-siyasi böhranı aradan qaldırdı və inkişafın təməlini qoydu. Bu gün milli qurtuluş ideologiyasının təntənəsi müstəqil respublikamızın davamlı inkişafında özünü büruzə verir, regionda və dünyada Azərbaycanın nüfuzu daha da artır. Bu gün Azərbaycanda müstəqil dövlətçilik ənənələri formalaşdırılmışdır və şübhəsiz ki, bu mühüm nailiyyətin əldə edilməsində ümummilli lider Heydər Əliyevin

fədakar xidmətlərinin müstəsna əhəmiyyəti vardır” - deyə o qeyd edib.

T.Budaqov vurğulayıb ki, “Dəmir yumurq” əməliyyatı ilə qazanan tarixi zəfərin əsasında Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin liderlik keyfiyyətləri, Azərbaycanın siyasi, iqtisadi, mədəni, hərbi sahələrdə, eyni zamanda xarici siyasətdə uğurları və xalq-iqtidar birliyi dayanır.

Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasımov da öz növbəsində Ümummilli lider Heydər Əliyevin 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycanda hakimiyyətə qayıdışını dövlətçilik tariximizin şanlı səhifəsi adlandırıb.

“Qazanan bütün nailiyyətlərin əsasında Ümummilli Lider tərəfin-

dən müəyyənləşdirilən siyasi kurs və Prezident İlham Əliyevin bu siyasi kursu uğurla davam etdirməsi faktı dayanır. Prezident İlham Əliyevin bu siyasəti uğurla həyata keçirməsi nəticəsində Azərbaycan dünyanın dinamik inkişaf edən, modernləşən, beynəlxalq miqyasda nüfuzu gündən-günə artan döv-

lətə çevrilib, ötən dövr ərzində möhtəşəm iqtisadi uğurlara imza atılıb” - rektor əlavə edib.

T.Budaqova Bakı Ali Neft Məktəbinin “Fəxri qonaq” plaketi təqdim olunub. Sonda Tahir Budaqov Bakı Ali Neft Məktəbinin tələbələrindən çoxsaylı suallarını cavablandırıb.

Milli Məclisin növbədən kənar sessiyasının növbəti iclası keçirilib

İyunun 11-də Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə parlamentin növbədən kənar sessiyasının növbəti iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, parlamentin sədri iclası açaraq Azərbaycan tarixinin əlamətdar günlərinin Milli Məclisin iclaslarında qeyd edildiyini diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, bu iclasda Azərbaycan tarixinin gedişini dəyişmiş bir hadisənin ildönümü ərəfəsində keçirilir. Bir neçə gündən sonra xalqımız Qurtuluş bayramını qeyd edəcək.

Ümummilli liderlər xalqların milli fəlakətlər ilə üzləşdiyi dövrlərdə tarix səhnəsinə çıxırlar. 1993-cü il iyunun 15-də xalqın təkidli tələbi ilə Heydər Əliyevin siyasi və dövlət rəhbərliyinə qayıtması parçalanmaq və məhv olmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qalan Azərbaycanı uçurumun bir addımlığından xilas etdi.

S.Qafarova vurğulayıb ki, Ulu Öndərin siyasi iradəsi, qətiyyəti, zamanın çağırışlarına yaradıcı münasibət bildirmək və düzgün qərarlar qəbul etmək qabiliyyəti sayəsində xalqımız müstəqil dövlətini qurmaq, qorumaq və yaşatmaq üçün tarixin verdiyi imkanı reallaşdıra bildi. Ümummilli Liderimizin o dövrdəki fəaliyyətinin əhəmiyyəti onun bu kəlamında çox dəqiq ifadə olunub: "Tarix dəfələrlə sübut etmişdir ki, xalqın əvəzsiz milli sərvəti olan müstəqilliyin qorunması onun əldə edilməsindən qat-qat ağır və mürəkkəb vəzifədir".

Sahibə Qafarova qeyd edib ki, Heydər Əliyevin siyasi və dövlətçilik fəaliyyəti xalqa sədaqətlə xidmət etmək, onun yolunda hər cür fədakarlığa hamzır olmaq nümunəsidir. Ümummilli Liderimizin 30 ildən artıq dövrdə Azərbaycanın rəhbəri kimi fəaliyyətini nəzərə alaraq, əminliklə söyləmək olar ki, müasir Azərbaycan Respublikası Heydər Əliyev düşüncəsinin məhsuludur.

Milli Məclisin sədri bildirib ki, Ulu Öndərin başladığı qurtuluş və quruculuq missiyası bu gün eyni əzm və iradə ilə davam etdirilir. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uzaqgörən daxili və xarici siyasət Azərbaycanı zirvələrə yük-

səldib. Dövlətimizin başçısının siyasi-diplomatik və sərkərdəlik məharəti sayəsində 44 günlük Vətən müharibəsində əzəli və tarixi torpağımız olan Qarabağın erməni işğalından azad edilməsi, tarixi ədalətin bərpa olunması və dövlətimizin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi Cənubi Qafqazda yeni realıq yaradıb.

Bu gün Azərbaycan dünyanın geniş bir bölgəsində söz sahibi olan güdrətli dövlətdir. Əminəm ki, Azərbaycan dövləti daim var olacaq, ulu öndər Heydər Əliyevin dediyi kimi, "əbədiyyətə qədər yaşayacaqdır".

Çıxışının sonunda parlamentin sədri 15 İyun - Milli Qurtuluş Günü münasibətilə təbriklərini çatdırıb, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan dövlətinə daimi inkişaf və yeni uğurlar arzulayıb.

İclasın gündəliyi təsdiq edildikdən sonra cari məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılıb.

Parlamentin komitə sədrləri Zəhid Oruc, Tahir Rzaev, deputatlardan Elman Nəsirov, Ceyhun Məmmədov, Sahib Aliyev, Vahid Əhmədov, Sevil Mikayılova, Şahin Seyidzadə, Elşad Mirbəşiroğlu, Naqif Həmzəyev, Cavid Osmanov çıxış edərək, gündəmdəki mövzulara dair öz fikirlərini açıqlayıblar, seçiciləri narahat edən bəzi məsələlər və onların aradan qaldırılması istiqamətində görülən işlər barədə danışıblar.

Deputatlar çıxışlarında Milli Qurtuluş Günü münasibətilə ürək sözlərini çatdırıblar. Qeyd edilib ki, bu, ölkəmizin tarixini, müqəddəratını həll edən ən vacib günlərdən biridir. 1993-cü ilin 15 iyun tarixində Azərbaycan parçalanmaqdan, ölkədə hökm sürən böhrandan xilas edilib. Bugünkü güdrətli və güclü Azərbaycanın, ölkəmizi Vətən müharibəsində parlaq Zəfərə aparan yolun təməli məhz bu tarixdə ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub.

Sonra gündəlikdəki məsələlərə baxılıb. Sahibə Qafarova bildirib ki, iclasın gündəliyinə 9 məsələ daxil edilib. Birinci məsələ "Hərbi qulluqçuların statusu haqqında", "Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında" və "Çernobıl qəzasının ləğvinə iş-tirək etmiş və həmin qəza nəticəsində zərər çəkmiş vətəndaşların statusu və sosial müdafiəsi haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Qeyd edilib ki, nəzərdə tutulan dəyişiklik uyğun nəticəyə xarakterli daşıyır və bir oxunuşda qəbul ediləcək.

Məsələ barədə Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü Arzu Nağıyev məlumat verib. Diqqətə çatdırıb ki, 2020-ci il 29 dekabr tarixli "Sosial müavinətlər haqqında" Qanuna edilən dəyişikliyə və Azərbaycan Prezidentinin 2020-ci il 31 dekabr tarixli Fərmanına əsasən, bəzi kateqoriya şəxslərin, o cümlədən şəhid uşaqları, müharibə ilə

və ya 1990-cı ilin 20 yanvar hadisələri ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslər, Çernobıl qəzası nəticəsində I və II dərəcə əlilliyi müəyyən edilmiş, yaxud vəfat etmiş valideynlərin uşaqları, habelə Çernobıl qəzası nəticələrinin aradan qaldırılması iş-tirəkçılarının dispanser qeydiyyatında olan uşaqları sözləri çıxarılıb. Qanunda, habelə "müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş bəzi kateqoriya şəxslərin 16 yaşadək (ümumtəhsil müəssisələrində əyani təhsil alanlar üçün 18 yaşadək) uşaqlarına müavinət" sözləri "müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının uşaqlarına müavinət" sözləri ilə əvəz edilib. Bu dəyişikliklərə əsasən, Azərbaycan Prezidentinin 2020-ci il 30 dekabr tarixli 1225, 1228 və 1230 nömrəli Fərmanları ilə həmin kateqoriya şəxslərin təqaüdləri artırılıb.

Qeyd edilib ki, yuxarıda adı çəkilən qanunlara təklif olunan dəyişikliklər həmin qanunların "Sosial müavinətlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Qanuna uyğunlaşdırılması məqsədi daşıyır.

Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev məsələ ilə bağlı fikirlərini söyləyərək bunu Azərbaycan Prezidentinin bu qəbildən olan insanlara növbəti dəfə qayğısının ifadəsi kimi qiymətləndirib. Sonra komitə sədri diqqətə çatdırıb ki, iyunun 10-da Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi huma-

nist, sosial-ictimai əhəmiyyət daşıyan bir missiyaya - Məşğulluq marafonuna start verib. Burada məqsəd cari ilin sonuna qədər bütün şəhid ailələri üzvlərinin, Qarabağ müharibəsində qazi və veteran olan şəxslərin, 44 günlük Vətən müharibəsi qəhrəmanlarının məşğulluğunun təmin olunmasıdır. Komitə sədri bütün təşkilat, idarə və müəssisələrə, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən xarici şirkətlərə müraciət edərək bu prosesdə fəal iştirak etməyə çağırıb.

Sonra sözügedən qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

Milli Məclisin sədri bildirib ki, gündəliyin digər məsələləri ikinci oxunuşda olan qanun layihələridir. Qeyd edilib ki, növbəti 7 məsələ Milli Məclisə eyni zərfdə daxil olub və bu qanun layihələri mahiyyətə bir-birinə yaxındır. Diqqətə çatdırılıb ki, bununla 60 qanunda dəyişiklik edilməsi nəzərdə tutulur və bu dəyişikliklərdə məqsəd əlilliyin meyarlarına dair Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən müəyyən edilmiş standartların və digər beynəlxalq normaların milli qanunvericiliyə implementasiya edilməsidir.

Sonra Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" qanuna və digər əlaqədar qanunlara dəyişiklikləri ikinci oxunuşda diqqətə çatdırıb. Bildirilib ki, birinci oxunuşda müzakirələr zamanı deputatlar qanun layi-

hələrini dəstəkləyiblər, eyni zamanda, bəzi təkliflər də səsəndirilib. Komitə sədri deputatların söylədiyi fikirlərə münasibət bildirib.

Musa Quliyev çıxışında qeyd edib ki, son 3 ildə dövlətimizin başçısının təşəbbüsləri ilə sosial sahəyə yönəldilən vəsait mütəmadi olaraq artırılıb. Bu müddətdə əməkhaqları, pensiyalar, müavinət və təqaüdlərin aylıq məbləğləri bir neçə dəfə artırılıb. Nəticədə pensiyalar üzrə xərclər 36 faiz artırılaraq 3,3 milyard manatdan 4,5 milyard manata, müavinətlər üzrə xərclər 120 faiz artırılaraq 279 milyon manatdan 613 milyon manata, təqaüd üzrə xərclər 3,5 dəfə artırılaraq 92 milyon manatdan 326 milyon manata çatdırılıb. Müavinət, təqaüd və ünvanlı dövlət sosial yardımı üzrə büdcədən illik xərclər 97 faiz artırılaraq 588 milyon manatdan 1,2 milyard manata çatdırılıb. Ümumilikdə son 3 ildə Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi xətti üzrə əhaliyə ödənişlər 2,2 milyard manat artırılıb.

Komitə sədri Qarabağ müharibəsi qazilərinin əlillik vəziyyətinin müəyyənləşdirilməsi məsələsinə toxunaraq diqqətə çatdırıb ki, artıq 800 nəfərdən çox qazimizin əlillik dərəcəsi müəyyənləşdirilib və onların sosial müdafiəsi tədbirləri həyata keçirilməkdədir.

Bildirilib ki, əlillik vəziyyəti dinamik, daim müşahidə, müalicə və reabilitasiya tələb edən bir prosesdir. Ona görə də bu il əlilliyi müəyyən edilən şəxsin növbəti ekspertizada əlillik vəziyyətinin və statusunun dəyişməsi tamamilə normal və məntiqə uyğundur. Əsas odur ki, bu qərarlar ədalətli, qanun çərçivəsində və şəffaf olsun. Təqdim olunan qanun layihəsi də məhz bu məqsəddə xidmət edir.

Komitə sədrləri Bəxtiyar Əliyev, Siyavuş Novruzov, Tahir Mirkişili, Zəhid Oruc, deputatlardan Əli Məsimli, Vüqar Bayramov, Bəhruz Məhərrəmov, Qüdrət Həsənzadə, Aydın Mirzəzadə, Səbir Rüstəmxanlı, Aydın Hüseynov, Aqil Abbas, Vahid Əhmədov təklif olunan dəyişikliklər barədə öz fikirlərini söyləyiblər, qeyd və təkliflərini səsəndiriblər. Komitə sədri Musa Quliyev deputatların toxunduğu bəzi məqamlara aydınlıq gətirib.

Ardı Səh. 6

Əvvəli-Səh-5

Müzakirələrin sonunda gündəliyin 7 məsələsi - "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında", "Əmək pensiyaları haqqında" qanunlarda, Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Mülki Məcəlləsində, Mülki Prosessual Məcəlləsində, Ailə Məcəlləsində, Cinayət Məcəlləsində, Vergi Məcəlləsində, Cəzaların İcrası Məcəlləsində, Mənzil Məcəlləsində, Miqrasiya Məcəlləsində, İnzibati Xətlər Məcəlləsində və Torpaq Məcəlləsində, "Çernobil qəzasının ləğvinə iştirak etmiş və həmin qəza nəticəsində zərər çəkmiş vətəndaşların statusu və sosial müdafiəsi haqqında", "Yoluxucu xəstəliklərin immunoprofilaktikası haqqında", "Narkoloji xidmət və nəzarət haqqında", "Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında", "Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Qanın, qan komponentlərinin donorluğu və qan xidməti haqqında", "Hemofiliya və talassemiya irsi qan xəstəliklərinə düçar olmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Ünvanlı dövlət sosial yardımı haqqında", "Sosial müavinətlər haqqında", "Onkoloji yardım haqqında", "Sosial xidmət haqqında", "Mədəniyyət haqqında", "Uşaqların icbari dispanserizasiyası haqqında", "Məktəbəqədər təhsil haqqında", "Məş-

ğulluq haqqında" və "Peşə təhsili haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə; "Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında", "Sosial sığorta haqqında", "Polis haqqında", "Dövlət qulluqçularının ayrı-ayrı kateqoriyaları üçün qısaltdırılmış iş vaxtı haqqında", "Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərində qulluq edən şəxslərin icbari sığortası haqqında", "Sığorta fəaliyyəti haqqında", "Qeyri-dövlət (özəl) mühafizə fəaliyyəti haqqında", "Penitensiar müəssisələrdə cəza çəkməkdən azad edilmiş şəxslərin sosial adaptasiyası haqqında" və "Həbs yerlərində saxlanılan şəxslərin hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi haqqında" qanunlarda, "Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında", "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının statusu haqqında", "Hərbi qulluqçuların dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Məhkəmələr və hakimlər haqqında", "Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında", "Hərbi xid-

mətkeçmə haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə", "Uşaq hüquqları haqqında", "Yol hərəkəti haqqında", "Cinayət prosesində iştirak edən şəxslərin dövlət müdafiəsi haqqında", "Validənlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında", "Məhkəmə və hüquq-mühafizə orqanları işçilərinin dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Avtomobil yolları haqqında", "Azərbaycan Respublikasında vərəmlə mübarizə haqqında", "Psixiatriya yardımı haqqında", "İcbari sığortalar haqqında" və "Dağınıq skleroz xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə; "Dövlət qulluğu haqqında", "Dövlət rüsumu haqqında", "İcra haqqında", "Gənclər siyasəti haqqında", "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının dövriyyəsi haqqında" və "Bədən tərbiyəsi və idman haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Sonra iclasda "Dövlət rüsumu

haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini ikinci oxunuşda İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov təqdim edib. Qanun layihəsi müharibə ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin sosial vəziyyətlərinin daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə hazırlanıb və onların məhkəməyə verilən iddia ərizələri üzrə və mənzilin (evin) alqı-satqısı zamanı dövlət rüsumu ödəməkdən azad edilməsini nəzərdə tutur.

Komitə sədri Siyavuş Novruzov layihə ilə bağlı fikirlərini və təkliflərini səsləndirdikdən sonra qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul olunub.

Sonra plenar iclasda Azərbaycan xalqının taleyində böyük əhəmiyyət daşıyan 15 iyun - Milli Qurtuluş Günü ilə əlaqədar müzakirələr aparılıb. Komitə sədrləri Zəhid Oruc, Siyavuş Novruzov, deputat İsa Həbibbəyli çıxışlarında ölkəmizin müstəqillik tarixində baş verən mühüm məqamları xatırlayıblar. Deputatlar müstəqil Azərbaycanın banisi, ümummilli lider Heydər Əliyevin dövlətimiz və xalqımız qarşı-

sında göstərdiyi xidmətlərdən bəhs ediblər. Bildirilib ki, Azərbaycan xalqı 2020-ci il 10 noyabr Qələbəsinə gətirən yola 1993-cü il iyunun 15-də çıxıb. Qeyd edilib ki, 2020-ci il Heydər Əliyevin arzularının həyata keçdiyi ildir. Ötən il biz Heydər Əliyevin siyasətini uğurla davam etdirən Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qələbəsinin şahidi olduq.

Çıxışlarda vurğulanıb ki, bu gün Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasət müstəqilliyimizin daha da möhkəmlənməsinə, Azərbaycanda daxili siyasi sabitliyin və inkişafın təmin olunmasına, ölkəmizin dünyada mövqeyinin daha da möhkəmlənməsinə tam təminat verir. İşğaldan azad olunmuş ərazilərə Böyük qayıdış strategiyasının Milli Qurtuluşdan başlandığı və bu mənada, Heydər Əliyev siyasətinin davam etdirildiyi qeyd edilib.

Sonra Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova deputatları və media nümayəndələrini 15 iyun - Milli Qurtuluş Günü münasibətilə bir daha təbrik edib. Bununla da Milli Məclisin iclası başa çatıb.

Professor: "15 iyun tarixindən ibrət dərsləri alınmalıdır"

1993-cü ilin 15 iyun tarixindən 28 il keçir. İlk dəfə olaraq millətimiz, bu günü qalib olaraq qeyd edir. 1997-ci ilin iyun ayında Milli Qurtuluş Günü bayramı elan edilən bu günün mahiyyətini dərk etmək və müvafiq nəticələr çıxararaq ibrət dərsləri almaq, təkcə ötən illərdə müstəqil dövlətimizin keçdiyi yolu, mövcud vəziyyəti bilmək deyil, eyni zamanda gələcək inkişaf perspektivlərini müəyyənləşdirmək baxımından vacibdir. Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında professor, millət vəkili Musa Qasımlı deyib.

Millət vəkili qeyd edib ki, dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycan millətinin qarşısında, dövlət müstəqilliyini qorumaq və möhkəmləndirmək, planlı sosialist təsərrüfatından azad bazar iqtisadiyyatına keçmək, təkpartiyalı sistemdən çoxpartiyalı sistemə, demokratiyaya keçmək, fəal xarici siyasət yürütmək, Ermənistanın əsas-sız ərazi iddiaları ilə başladığı hərbi təcavüzünü dayandıрмаq və nəticələrini aradan qaldırmaq kimi bir sıra vacib vəzifələrin həll edilməsi dayanırdı.

"1992-ci ilin may ayında silahlı çevriliş yolu ilə hakimiyyəti ələ keçirən Azərbaycan Xalq Cəbhəsi ölkənin qarşısında dayanan problemləri həll edə bilmədi, onları daha da dərinləşdirdi. İdarəçilikdə sərişsəzlilik, problemlərin yanlış qoyulması və onların həllinə primitiv, məhdud yanaşma, həll edilməməsi, hakimiyyətin qanunverici, icraedici və məhkəmə qanadları arasında qarşıdurma, hakimiyyət ilə millət arasında uçurum, dükanlarda satılan keyfiyyətsiz çörək üçün növbələrin artması, iqtisadi tənəzzül, vətəndaşlara qarşı kobud hərəkətlər ölkədə böhrana gətirib çıxardı. Yürütdüyü siyasət nəticəsində millətdən ayrı düşmüş hakimiyyət ona bəslənən ümidləri doğrultmadı. Ölkənin şimalında və

cənubunda xaricdən qızışdırılan separatçılıq hərəkətləri Azərbaycana didib-parçalayıb, milləti və ölkəni dağıdıb, dövlətin varlığını təhdid edən qondarma qurumlar yaradırdı. Azərbaycan milləti və ölkə parçalanmaq ərəfəsində idi.

Yaranmış şərait Azərbaycanın iqtisadi, siyasi, hərbi mədəni, humanitar və psixoloji həyatını tamamilə bürümüş ağır ümumi böhran idi. Müstəqil dövlət sanki kağız üzərində, bəyanat xarakteri daşıyırdı. Bərpa edilmiş dövləti təmsil edən hakimiyyət real olaraq hər hansı bir məsələni həll etmək gücündə deyildi. Azərbaycan öz tarixinin ağır günlərini yaşayırdı. Millətin və dövlətin taleyini üzərlərinə götürmüş vəzifə sahibləri belə şəraitdə bir-birinin ardınca istefa verərək məsuliyyətdən yaxa qurtarmaq yolunu tutdular. Bəziləri vəzifələrini "dondurdular", bəziləri isə qaçıb gizləndilər. Azərbaycan vətəndaşının yaranmış şəraitdən çıxmağa ümidi yox idi. Bu, Azərbaycan dövlətçiliyi tarixinin utanverici anı olub, gələcəkdə xatırlanması və müraciət edilməsi bir səhifə deyildi.

Çoxlu mürəkkəb suallar qarşısında dayanan və xilaskar axtarışında olan millətin nəzərləri hələ sovet dövründən yaxşı tanıdığı, dövlət idarəçilik bacarığına və liderlik key-

fiyyətinə inandığı Heydər Əliyevə yönəldi və ümidlə ona üz tutdu. Millətin inamına görə, yalnız Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətini məhv olmaqdan, ölkəni parçalamaqdan, dağılmaqdan xilas edə, milləti mədəni-psixoloji böhrandan çıxara, Ermənistanın davam edən işğalını dayandıra, ölkəni fəlakətə salmış uğursuz xarici siyasət fəaliyyətini yeni əsaslar üzərində qura bilərdi.

Millətin Heydər Əliyevə üz tutulması səbəbsiz deyildi. Hələ sovet sisteminin mövcud olduğu bir şəraitdə, 70-ci illərdə Heydər Əliyev respublikanın rəhbəri, sonra isə dünyanın quru ərazisinin altıda bir hissəsini tutan dövlətin başçılarından biri kimi millətinin başını daim uca etmişdi. Millət onunla fəxr etmişdi.

Millətin təkidlə tələbləri qarşısında çarəsiz qalan Azərbaycan rəhbərliyi Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyevi Bakıya dəvət etməyə məcbur oldu. Millətin güvənci yeri olaraq milli liderlik missiyası daşıyan Heydər Əliyev parlamentdə çıxış etdi, sonra isə hərbi qiyamın baş verdiyi Gəncəyə yalnız jurnalistlərlə gedərək şəhər əhalisi ilə görüşüb şəraitlə yerində tanış oldu. Bakıya qayıdıqdan sonra iyunun 15-də Azərbaycan parlamentinin sədri seçildi.

Heydər Əliyevin qarşısında, dövləti dağılmaqdan, ölkəni xaricdən dəstəklənən separatçılıqdan xilas etmək, milli birliyi bərpa etmək, hakimiyyətin qanadları arasında yekdillik yaratmaq; millət ilə hakimiyyət arasında uçurumu, inamsızlığı aradan qaldırmaq, iflic olmuş dövlət orqanlarını işlək hala gətirmək, dövlətin əlində olması gərəkən silahları ələ keçirmiş, ölkədə cinayətkarlıq şəraiti yaradan ayrı-

ayrı dəstələri tərkisilah etmək, insanların sakit və təhlükəsiz yaşayışını təmin etmək, ağır sosial-iqtisadi şəraitdə yaşayan milləti inkişafa aparmaq və mədəni-psixoloji ruhunu yüksəltmək, dövlətin gücünü yaratmaq üçün etibarlı açarı tapmaq, köhnə sosializm sisteminin qalıqlarından imtina edərək uğurlu islahatlar aparmaq daxili siyasət sahəsində xeyli mürəkkəb və ağır vəzifələri həll etmək dayanırdı.

Coğrafi-siyasi mövqeyi, təbii sərvətləri ilə yüzilliklər boyu imperiya siyasəti yürütmüş böyük dövlətlərin sınaq meydanına çevrilmiş Azərbaycanda bütün bunları bir dövlət xadiminin həll etməsi xeyli mürəkkəb və çətin bir iş idi. Yaranmış şərait təcili, düzgün qərarların qəbul edilməsini və qətiyyətlə həyata keçirilməsini tələb edirdi. Heydər Əliyev ölkəni, dövləti və milləti bəzlərdən qurtararaq xilaskarlıq missiyasını yerinə yetirdi və 15 iyun Azərbaycan tarixinə qurtuluş kimi daxil oldu. Heydər Əliyevin parlament sədri, oktyabr ayında prezident seçilməsi ilə Azərbaycan milləti dövlət müstəqilliyini itirmək təhlükəsindən xilas oldu.

Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı ilə müstəqil Azərbaycan dövlətinin və millətinin tarixində yeni bir mərhələ başladı. Bu, müasir müstəqil milli dövlətin və dövlətçiliyin xilas, möhkəm əsaslarda qurulması mərhələsi idi. Heydər Əliyev

ənənəsi olan indiki Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı oldu. Təməlləri möhkəm olan güclü dövlətçilik ənənəsinin və dərin dövlətin əsası qoyuldu. Müasir milli dövlət quruldu. Dövlətin və millətin inkişafı baxımından bir sıra tarixi əhəmiyyət daşıyan məsələlər həll edildi.

15 iyun tarixindən ibrət alınması bir çox dərslər vardır. Demokratiyanı bərqərar etmək üçün ilk növbədə dövlət olmalıdır. Zəif dövlət və anarxiya olan yerdə demokratik cəmiyyət qurmaq olmaz. Anarxiya, kaos və başıpozuqluq demokratiya ilə ziddiyyət təşkil edir. Millət öz taleyini və onu idarə edən hakimiyyət sükanını heç bir zaman nəşi, populist adamlara, millət-dövlət maraqlarını düzgün müəyyənləşdirə bilməyən, çətin anlarda qaçıb gizlənən şəxslərə etibar etməməlidir. Sabitlik güclü dövlətin, tərəqqinin, rifahın və demokratiyanın təməlidir. Sabitlik olmasa, millət heç bir vaxt rahat yaşaya bilməz. Millət əgər bunları istəyirsə, heç şübhəsiz, istəyir, onda heç bir zaman anarxiyaya, hakimiyyətə küçədən gəlmək cəhdlərinə yol verməməlidir. Hakimiyyət ilə millət arasında sıx birlik, hakimiyyətin qanadları arasında faydalı əməkdaşlıq daim qorunmalıdır. Fikir müxtəlifliyinin və ziddiyyətlərin mövcud olması demokratik cəmiyyətlərə xas bir əlamət olsa da, qarşıdurmalara, toqquşmalara gətirməməlidir. İdeyaların hansının daha çox fayda verməsi əsas götürülərək problemlərin həll edilməsi ölkəni inkişafa aparar.

Xaos, anarxiya milləti olmayan Azərbaycanın tərəqqisinin təməlinə güclü dövlət və qüdrətli dövlət rəhbəri dayanır. Ötən illərin təcrübəsi göstərdi ki, güclü dövlət və qüdrətli dövlət rəhbəri olanda Azərbaycan qarşısı qoyduğu məqsədlərə nail olub. Bunu Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında 44 günlük müharibədə qazanılan qələbə bir daha sübut etdi.

İnam Hacıyev

“Milli Qurtuluş Günü müasir Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazılıb”

Hər bir dövlətin təqvimində elə günləri vardır ki, onlar xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan xalqının taleyində də böyük əhəmiyyət daşıyan elə günlər var ki, həmin günlərdə onun gələcək həyatını müəyyən edən mühüm başlanğıcların əsası qoyulub.

Belə günlərdən ən önəmli tariximizə qızıl hərflərlə yazılmış 15 iyun - Milli Qurtuluş Günüdür. Milli Qurtuluş Günü Azərbaycan xalqı üçün sadəcə təqvim bayramı deyil, böyük ictimai-siyasi və tarixi əhəmiyyətə malik bir gündür. İyunun 15-i xalqımız üçün əsl qurtuluş tarixidir. Bu tarixi yaradan işə Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunub saxlanması, möhkəmlənməsi, inkişafında müstəsna rol oynayan, daim xalqına arxalanan Heydər Əliyevdir”. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında politoloq İlyas Hüseynov deyib.

Ekspertin sözlərinə görə, Azərbaycan Milli Məclisinin 1993-cü il iyunun 15-də keçirilən iclasındakı çıxışında ölkəmizin Ümummilli lideri Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyinin gələcək inkişaf strategiyasını elan etdi və bu gün Azərbaycan tarixinə Milli Qurtuluş Günü kimi daxil oldu, bununla da Azərbaycan dövlətçiliyi yox olmaq təhlükəsindən qurtuldu: “Həmin gün Azərbaycan xalqının tələbi ilə ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdan Heydər Əliyev Ali Sovetin sədri seçildi. Beləliklə, uzun illər davam edən gərginlik və qarşıdurma səngidi və ölkə vətəndaş müharibəsi və parçalanma təhlükəsindən xilas oldu. Heydər Əliyev 1993-cü il iyunun 20-də Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün yerli və xarici jurnalistlər üçün brifinq keçirdi, iyunun 21-də

isə bir sıra ölkələrin diplomatları ilə görüşdü. Bu sahədə yürüdülməsinə Azərbaycanı informasiya blokadasından çıxardı. Dünyada Azərbaycanla bağlı formalaşan fikri müsbət yöndə dəyişdi. 1997-ci ildə millət vəkili 15 iyun tarixinin təqvimə Azərbaycanın Milli Qurtuluş Günü kimi salınması təklifi ilə çıxış etdilər və Milli Məclis bu təklifi bəyəndi. O vaxtdan Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə qayıdışı Milli Qurtuluş Günü kimi qeyd edilir. Əgər müstəqilliyi qazanmaq ilkin şərt idisə, ikinci vacib məsələ onu qoruyub inkişaf etdirmək idi. Bu, Ümummilli Liderin iradəsi sayəsində reallığa çevrildi. Heydər Əliyev milli dövlətçiliyimizin konsepsiyasını yaratdı. Bütün məsələlərə baxmayaraq ən qısa müddətdə ölkədə ictimai-siyasi sabitlik bərpa olundu. AXC-Müsavat hakimiyyəti isə təbii ki, Heydər Əliyevin uğurlarını qısqancılıqla qarşılayıb ona mane olmağa çalışdı. Vəziyyətdən səbirə çıxan Prezident Heydər Əliyev televiziya vasitəsilə xalqa müraciət etdi. 28 ildir ki, xalqımız 15 iyun gününü ümumxalq bayramı kimi qeyd edir. Azərbaycanın “olum, ya ölüm” seçimi qarşısında qaldığı, azadlığımızın və müstəqilliyimizin böyük təhlükə ilə üzləşdiyi 1993-cü ilin dəhşətli iyun günlərində xalqın təkidli xahişi və tələbi ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin ölkəmizin rəhbərliyinə qayıdışı müstəqilliyini yenidən bərpa etmiş respublikamızı məhv olmaq fəlakətindən xilas etdi və xalqımızın tarixinə Milli Qurtuluş günü kimi əbədi həkk olundu. “Ömrümün qalan hissəsini də xalqıma qurban verirəm” deyən Ümummilli Liderimiz Vətən və xalq naminə çox ağır və məsuliyyətli missiyanı öhdəsinə götürərək bu yolda hər bir azərbaycanlı üçün örnek ola biləcək fədakarlıq nümunələri göstərdi. Unudulmaz da-

hi rəhbərimiz xalqı öz inamını itirməməyə, məsləkindən dönməməyə, Azərbaycanın müstəqilliyi, milli azadlığı, müstəqil dövlət kimi əbədi yaşaması yolundan çəkinməməyə, ölkəmizi düşməndən böhrandan çıxarmağa çağırdı”.

Politoloq qeyd edib ki, Azərbaycan Respublikasının təhlükəsizliyini və müdafiəsini təmin etmək kimi müqəddəs vəzifəni yerinə yetirən Milli Ordu quruculuğunda yeni bir mərhələnin əsası qoyuldu: “Ulu Öndərimizin xalqa tarixi müraciəti milli şüurun oyanışında, xalqın bir bayraq altında, bir amal uğrunda birləşib, ümumi düşməne qarşı səfərbər olmasında, ordu ilə xalqın monolit birliliyinin yaranmasında, Azərbaycan əsgərinin döyüş və vətənpərvərlik ruhunun yüksəlməsində çox mühüm rol oynadı. Ötən illər ərzində Azərbaycan böyük inkişaf yolu keçib. Ölkəmizin inkişaf strategiyası məhz ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilib. Azərbaycanda Heydər Əliyev siyasətinin alternativ yoxdur. Bugünkü Azərbaycan Heydər Əliyevin görmək istədiyi Azərbaycandır. Qazanılan bütün nailiyyətlərin əsasında Ümummilli Lider tərəfindən müəyyənləşdirilən siyasi kurs və Prezident İlham Əliyevin bu siyasi kursu uğurla davam etdirməsi faktı dayanır. Bu günün fəvqündən baxanda Azərbaycanın gələcəyi daha işıqlı və fəravan görünür. Çünki müstəqil Azərbaycanın idarəçilik sürəkli ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi varisi Prezident İlham Əliyevin əlindədir. Prezident İlham Əliyevin bu siyasəti uğurla həyata keçirməsi nəticəsində Azərbaycan dünyanın dinamik inkişaf edən, müasirləşən, beynəlxalq miqyasda nüfuzu gündən-günə artan dövlətinə çevrilib, ötən dövr ərzində möhtəşəm iqtisadi uğurlara imza atılıb. Bunu təkcə

Azərbaycan vətəndaşları deyil, bütün dünya təsdiq edir. Azərbaycana gələn hər bir şəxs ölkəmizdə gedən inkişafa heyran qalır. Bu gün xalqımız əmindir ki, müstəqil Azərbaycan Heydər Əliyev ideyaları işığında Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə daha yüksək zirvələr fəth edəcək. Cənubi Qafqazın güc mərkəzinə çevrilən, əhali sayı sabit şəkildə artaraq 10 milyonu ötən Azərbaycan bu gün sabitlik, təhlükəsizlik, əmin-amanlıq məkanıdır. Daim artan dayanıqlı iqtisadiyyatı, qüdrətli orduya, güclü sosial siyasətə malik olması ilə seçilən ölkəmiz möhtəşəm global layihələri uğurla reallaşdıraraq, tolerant dəyərlərin daşıyıcısı, multikulturalizm nümunəsi olan, bütün əməkdaşlıq formatlarında etibarlı tərəfdaş kimi tanınan bir ölkə kimi dünya birliyində nüfuzlu mövqeyə sahibdir”.

İ. Hüseynov vurğulayıb ki, Prezident cənab İlham Əliyevin siyasətinin mərkəzində vətəndaş rifahının təminatı prinsipinin dayanması ölkəmizdə iqtisadi inkişafın nəticələrinin, qazanılan iqtisadi dividendlərin ilk növbədə əhalinin rifah halının yüksəldilməsinə yönəldilməsi, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində ardıcıl addımların atılması ilə real ifadəsini tapıb: “Ötən dövrdə əmək haqlarının, pensiyaların, həssas qruplara yönələn sosial ödənişlərin dəfələrlə artırılması təmin olunub və bu gün də bu proseslər uğurla davam etdirilir. Təbii ki, müstəqillik dövründə Azərbaycanın əldə etdiyi böyük tarixi uğurlar, ölkəmizi fəravan gələcəyə

doğru aparan yol məhz Milli Qurtuluş Günündən başlanır. Ona görə də Milli Qurtuluş Günü müasir Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazılıb. Bu il xalqımız Milli Qurtuluş Günü işğaldan azad olunan torpaqlarımızın sevinci ilə birlikdə keçirəcək. Qarabağ Azərbaycandır! İdeoloji konsepsiyasını irəli sürən cənab Prezident İlham Əliyev Vətən müharibəsində bütün cəbhələrlə dövlətimizin milli maraqlarını prinsiplilik və qətiyyətlə müdafiə etdi, Azərbaycanı qələbəyə apardı. Ata vəsiyyəti yerinə yetirən müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Qarabağı mənfur düşmənlərimizdən xilas etdi və xalqımıza böyük sevinc yaşatdı. Bu gün düşməni işğalın xilas olan müqəddəs torpaqlarımızda müasir texnologiyaların köməkliliyi ilə abadlıq və quruculuq işləri həyata keçirilir. İşğaldan azad olunan ərazilər “Yaşıl enerji” zonası elan edilib, eyni zamanda burada “Ağıllı şəhər” və “Ağıllı kənd” konsepsiyaları əsasında müasir şəhərsalma metodologiyasından istifadə olunacaq. Uzun illər Vətən həsrəti ilə yaşayan məcburi köçkünlər üçün dünya standartlarına uyğun şəraitin qurulması istiqamətində işlər davam etdirilir. 44 günlük müharibənin yaratdığı yeni geosiyasi realıqlar fonunda Zəngəzur dəhlizinin istifadə verilməsi ilə Naxçıvan və qardaş Türkiyə ilə dəmir yolu və avtomobil əlaqəsi təmin ediləcək. Bundan sonra digər tarixi, siyasi, geostrateji və ideoloji zəfərlərimizə şahidlik edəcəyik”.

Aysel Məmmədova

“Son zəng” çalınacaq

Azərbaycanda bütün ümumtəhsil müəssisələrində onbirliklik məktəb həyatının “Son zəng”i çalınacaq. 2020/2021-ci dərs ilinə yekun vurulur. Pandemiya dövründə yaşamağımıza baxmayaraq, Nazirlər Kabineti tərəfindən “Son zəng” tədbirlərinin keçirilməsinə icazə verilib. Lakin tədbirlərin təşkili üçün müəyyən şərtlərin olması da istisna deyil. Bu gün on bir il elmi biliklərə yiyələnən məktəblilər məzun adını qazanırlar. Yaddaşlarda qalacaq bu günün zəngi uşaqlıq və yeniyetməlik dövrünün xatirəsi təkcə əbədləşəcəkdir. Artıq bu gündən gənclər müstəqil Azərbaycanın müstəqil vətəndaşı kimi həyata qədəm qoyacaqlar. Bildiyimiz kimi, ölkəmizdə ümumtəhsil məktəblərində hər il iyunun 14-də son zəng qeyd edilir. SSRİ dövründə və dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra 2005-ci ilə qədər mayın 25-i, 2005-ci ildən 2016-cı ilə qədər isə mayın 31-də qeyd olunmuşdur. Bu il 2020-2021-ci tədris ilində respublikanın ümumtəhsil məktəblərinin ümumi təhsil müəssisələrinin 11-ci sinfini 84 min 169 nəfər bitirəcək. Ümumi təhsil məktəblərində 9-cu sinfi bitirən şagirdlərin sayı isə 131 min 227 nəfərdir.

Ölkə Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan təhsilinin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər gənclərimizin savadlı, rəqabətəqabil, həm də əsl vətəndaş kimi yetişməsində əvəzsiz rol oynayır. Müasir dövrdə ölkələrin inkişaf konsepsiyasını təhsil müəyyənləşdirir. Bu baxımdan, müasir təhsil sisteminin yeni çağırışlara cavab verməsi məqsədi ilə təhsilin normativ-hüquqi bazasının formalaşdırılması, maddi-texniki təminatı istiqamətində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən imzalanan sərəncamlar əsasında geniş tədbirlər həyata keçirilib. Ölkəmizdə son illərdə bir sıra dövlət proqramları uğurla icra olunub, təhsilin məzmunu yenilənib, təhsil müəssisələrində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi əhəmiyyətli dərəcədə genişlənib. Dövlət büdcəsindən təhsilə ayrılan xərclərin ildən-ildə artırılması da hökumətin bu sahənin keyfiyyətə yeniləşməsi üçün ardıcıl və sistemli fəaliyyət göstərdiyini təsdiqləyir. Ayrılmış vəsaitlər “Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı”na və “2011-2021-ci il-

lərdə Azərbaycan təhsilinin inkişafı üzrə Milli Strategiya”ya uyğun olaraq, təhsil sisteminin inkişafına yönəldilmiş dövlət proqramlarının və layihələrin həyata keçirilməsinə geniş maliyyə təminatı yaratmışdır. Təhsil sisteminə islahatlar nəticəsində 15 yaşdan yuxarı əhali arasında savadlılıq səviyyəsi, ibtidai təhsilə nail olma, ibtidai təhsili başavurma səviyyəsi demək olar ki, yüz faizə çatdırılıb. Bu gün pandemiya dövrünü yaşamış olsaq da, məktəblilərin yüksək biliklərə yiyələnməsi üçün kifayət qədər imkanlar yaradılmış oldu. Televiziya vasitəsilə tele-dərslərin yayımı, internet resurslarında tədris materiallarının yerləşdirilməsi, “Virtual məktəb” platforması vasitəsilə interaktiv şəkildə tədrisin genişləndirilməsi kimi çevik qərarların icrasıyla gələcəyə istiqamətlənmiş ad-

ımlar atılıb.

Azərbaycan pandemiya dövründə bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsilin inkişafı ilə də bağlı tədbirlər və islahatlar həyata keçirdi və bu davamlıdır. Qətiyyətlə deyə bilərik ki, Azərbaycanın gələcəyi üçün layiqli, savadlı, ləyaqətli və vətənpərvər gənclər yetişib. Ölkəmizdə pandemiya dövrünü yaşamış olsaq da, məktəblilər respublika və beynəlxalq səviyyədə olan fənn olimpiadalarının, yarışların, müsabiqələrin iştirakçısı və qalibi oldular. 2020-2021-ci tədris ilində keçirilən respublika fənn olimpiadalarının final mərhələsinin nəticələrinə əsasən, 59 nəfər paytaxt məktəblisi qalib oldu. Belə ki, şagirdlərdən 8 nəfər qızıl, 26 nəfər gümüş, 25 nəfər bürünc medal qazandı. Təbii ki, bu və ya digər olimpiadaların təşkil edilməsində

məqsəd istedadlı uşaqların aşkara çıxarılması, məktəblilərin beynəlxalq olimpiadalarda uğurlu çıxışlarının təmin edilməsi, onların rəqabət mühitində öz bilik və bacarıqlarını nümayiş etdirmələrinə imkan yaradılmasına ibarətdir. Paytaxt məktəbliləri idmanın müxtəlif növləri üzrə də beynəlxalq və respublika yarışlarında 112 qızıl, 89 gümüş, 97 bürünc olmaqla, ümumilikdə 298 medal əldə ediblər. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasət Azərbaycanı günü-gündən çiçəklənən ölkəyə çevirir. Hər bir gənc harada çalışsağından asılı olmayaraq, dövlətimizə, dövlətçiliyimizin qorunmasına və milli-mənəvi dəyərlərimizin yaşamasına xidmət edəcəklər. Təbii ki, bu, hər bir vətəndaşın borcu olmalıdır. Bugünkü məzunlar Azərbaycanın demokratik bir dövlət kimi daha da inkişaf etdirilməsi üçün çalışmalı, bütün qüvvələrini ölkəmizin uğurlarına yeni uğurlar əlavə etməyə sərf etməlidirlər. Bu günün məzununu həyata hazırlayan güclü dövlətimiz, sağlam düşüncəli ziyalılarımız olduğundan mətin, iradəli və intellektual səviyyəli gənclərimiz müstəqil həyata vəsiqə alırlar. Zəfər qazanmış Azərbaycanın MƏZUNLARI, yolunuz uğurlu olsun!

Zümrüd BAYRAMOVA

Məsuliyyətsiz ana, nəzarətsiz

Son dövrlər demək olar ki, tez-tez “3 yaşlı uşaq quyuda boğuldu”, “4 yaşlı uşaq hündür yerdən yıxılaraq öldü”, “2 yaşlı uşağı elektrik cərəyanı vurdu”, “6 yaşlı uşaq dənizdə boğuldu”, “5 yaşlı uşağı maşın vurdu” kimi xəbərləri eşidirik. Əlbəttə, bu cür hadisələrin baş verməsinin əsas səbəblərindən biri də valideynlərin övladlarına düzgün nəzarət etməməsi, yetərincə diqqətli davranmamaları və ən əsası da övladlarına deyil, telefonlarına vaxt ayırmalarıdır. Bu yaxınlarda iki uşaq və valideyn “selfie” çəkdikdən hündürlikdən yıxılaraq ölüblər. Belə valideynlərin diqqətsizliyi nəticəsində də elə bu cür bədbəxt hadisələr baş verir.

Tək Azərbaycanda yox, digər ölkələrdə də bu kimi hallar tez-tez baş verir. Türkiyədə ehtiyatsızlıq səbəbindən 8 yaşlı uşağın 10 metrlik hündürlikdən beton yerə yıxılmasını, Almaniya 5 yaşlı uşağın diqqətsizlik səbəbindən aeroportda unudulması kimi halları misal olaraq göstərmək olar. Əslində valideynlərin telefona ayırdıqları vaxtı övladlarına ayırsalar, biraz daha məsuliyyətli olub uşaqlarını diqqətdə saxlasalar ölkədə bu cür bədbəxt hadisələrin də sayı azalar. İlk növbədə balaca uşaq olan evdə hər şey onlara uyğun yerləşdirilməlidir. Məsələn, elektrikle işləyən cihazlar, şüşə qablar, uşaqlar üçün təhlükəli olan əşyalar uşaqların əli çatmayan yerlərə qoyulmalıdır. Bundan başqa, valideynlər uşaqlarını oynamaq üçün küçəyə yollayanda da onları nəzarətsiz saxlamırlar. Elə bu səbəbdən də avtomobil vurması nəticəsində dünyasını dəyişən uşaqların sayı günü-gündən artır. Lakin bədbəxt hadisələr bununla da yekunlaşmır.

Əlilliyə və ölümə gətirən səbəblər

Uşaqların məişətdə aldığı travmalar arasında geniş yayılanlardan biri də yanıq zədələridir. Bu kimi halların baş vermə səbəbləri də məhz valideynlərin məsuliyyətsizliyi, laqeydliyi və diqqətsizliyi ilə əlaqədardır. Uşaqlara şəxsi təhlükəsizlik qayda-qanunlarını, intizamını öyrətməyən valideynlər sonradan bunun ağır nəticələri ilə qarşılaşırlar. Ehtiyatsızlıq tək ölümə nəticələnmir. Uşaqların yanıq travması alma təhlükəsi daha çox məktəbəqədərki yaş dövründə görülür. Bu kimi hallar valideynin diqqətsizliyi, məsuliyyətsizliyi səbəbi ilə uşaqların üzünə qaynar su qabların aşırması və ya mətbəxdə, vanna otağında qaynar suya düşməsi nəticəsində baş verir. İsti predmetlərə toxunma yanıq zədələrinin sayını da artırır. Kiçik yaşlı məktəbli uşaqlarda isə alovla oynamaq və ya metal predmetləri enerji yuvalarına salmaq kimi maraqları olur ki, bu cür zədələr əlillik və yaxud ölümə belə səbəb olur. Belə yarananmalar elektrikə xüsusi marağı olan oğlan uşaqları arasında daha çoxdur. Bütün bu sadalanan faktlardan görünür ki, uşaqların belə travmalar almasında birbaşa və ya dolayısı ilə valideynlərin telefonda başını qaldırıb, uşağa baxmamasından qaynaqlanır. Əgər kiçik yaşlı uşaqlarda ehtiyatsızlıq və ya diqqətsizlik üzündən bu hadisələr baş verirsə, nisbətən böyük yaşlı uşaqlarda bu, məlumatsızlıq səbəbindən olur.

Bundan əlavə laqeydliyin və sui-istifadənin uşağa ömürlük təsiri olduğu danılmaz bir həqiqətdir. Valideynlərin uşaqların problemlərinə qulaq asmaması, onun problemlərini həll etməməsi, əksinə “başını qatmaq” üçün əlinə bahalı telefonun verilməsi nəticəsində uşaqlar özlərinə qapanır və bir növ sanki ailədən, cəmiyyətdən istismar olunur. O qədər ki, bəzən bu vəziyyət istismar dərəcəsinə və davamlılığına görə ölümə nəticələnə bilər. İnsan öz problemlərinə və ailəsi ilə yaşadığı problemlərə görə tənha olur. Tənha olduğu üçün uşaqda yalnızlıq, internet asılılığı, sosial media bağımlılığı, telefon və planşet bağımlılığı ilə başlayır və özünü tamamilə bağlayır. Bu asılılıq onu intihara bir addım daha yaxınlaşdırır. Çünki bu tənhalıq dövründə sosial media, internet, telefon və planşet onu daha da tənha edir. Uşaq otağında internet qarşısında saatlarla vaxt keçirərkən ailələr daim yoxlamalı, hansı saytlara daxil olduqlarını, internetdə nə kimi araşdırmalar apardıklarını diqqətlə izləməlidirlər. Bir çox valideynlər övladlarının niyə mobil telefonunu tərk etmədiklərini düşünür, amma bu verdişin özlərindən başladığını anlamırlar. Uşaq evdə valideynin bütün gün əlində telefon məşğul olduğunu görür və bundan da bir nümunə götürür. Valideynlərdə ağıllı telefonlara olan asılılıq yalnız uşaqlara mənfi təsir göstərmir həmçinin valideynlərə də mənfi təsir göstərir. Ancaq valideynlərin ağıllı telefonlara aludə olması səbəbindən uşaqların risk altında olması ilə bağlı bir neçə ay əvvəl “Sosial təcürbə” ilə video hazırlandı. Uşağı parka gətirən ata skmayada oturmaq telefonla oynayır. Bu zaman uşağa biri yaxınlaşır və ona konfet təklif edir. Daha sonra onu daha çox konfet tapmağa dəvət edir və uşaq təklifi qəbul edir. Hər şey saniyələr içində olur, uşağın atası isə mobil telefonla məşğuldur. Valideyn övladının parkda olmadığını anladığında onu axtarmağa başlayır və bu zaman videonu hazırlayan insanlar ortaya çıxır və valideynlər diqqətli olmadıqda bir uşağı oğurlamağın nə qədər asan olduğunu izah edirlər.

“Altay” Sosial-iqtisadi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, sosioloq Elçin Bayramlı bu məsələyə münasibət bildirib: “Son vaxtlar azyaşlı uşaqların ölüm hallarına tez-tez rast gəlinir. Bu da valideynlərin diqqətsizliyi ilə bağlıdır. Bir çox şərtlər var ki, evdə təmin olunmalıdır. Məsələn xüsusilə bina evlərində pəncərələrin qarşısına komot, stol və yaxud digər mebel əşyaları qoymaq olmaz. Pəncərələrə xüsusi qurğu düzəldilməlidir ki, uşaq açma bilməsin. Müəyyən balkonlarda “reşotka” olmalıdır. Bunlar məsələnin bir tərəfidir. İkinci tərəfi isə valideyn diqqətsizliyi. Axır vaxtlar əksər, xüsusilə də evdar qadınlar daha çox televiziya qarşısında, əllərində smartfon internetdə vaxt keçirirlər və uşağı nəzarətsiz qoyurlar. Belə olduqda da uşaq gözə görünmür və hər hansı bir faciə baş ver-

rir. Valideyn olmaq elə də asan bir şey deyil. Müəyyən bir yaşa qədər, ən azı 5-6 yaşa qədər sənaye-saniyə uşaq nəzarətdə olmalıdır. Evdə birinin işi varsa digəri uşağa nəzarət etməlidir. Azyaşlı uşaqları diqqətdən yayındırmaq olmaz. Bu xüsusilə bina evlərinə birmənalı şəkildə aiddir. Son vaxtlar görürük ki, valideyn yolda uşağa nəzarət etmir, başı telefona qarşıb, uşaq da qaçıb yolun ortasına çıxır və yaxud səkidən yıxılır. Eyni şeylər evdə də olur.

Valideynlərin məsuliyyət məsələsi bizdə qanunla tənzimlənmir. Amma bir çox ölkələrdə bu kimi hallar baş verdikdə valideyn sərt cəzalandırılır. Bizdə isə həyətə, istər evdə, istər şəhərdə, küçədə gəzərkən “əşi heç nə olmaz” prinsipi ilə uşağı tamamilə buraxır. Bu yaxınlarda azyaşlı uşaq binanın 16-cı mərtəbəsindən yıxılaraq öldü. Heç bir valideyn istəməz ki, belə bir hal yaşansın. Amma ev sakinlərindən ən azı biri uşağı diqqətdə saxlasaydı, nəzarət etsəydi bu ola bilməzdi. Bu məsələ ilə bağlı sosial roliklər hazırlanmalıdır ki, körpə uşaq olan evlərdə avadanlıqlar və əşyalar necə qurulmalıdır. Ağıla gəlməyən o qədər şərtlər var ki, valideyn bunu bilməyə borcludur. Bilmirsə zəhmət olmasa dünyaya uşaq gətirməsin. Əvvəlcə bunları bilib, hazır olmalıdır, sonra dünyaya uşaq gətirməlidir”.

Mövzuya **psixoloq Vüsəla Əmiraslanova** münasibət bildirib: “Ümumiyyətlə son vaxtlar bəzi valideynlərin işləri onlayn olduğuna görə, telefonla çox vaxt keçirirlər və ya evdar xanımlardsa çox vaxt telefon vasitəsilə söhbət etməyə meyilli olurlar. Görüntülü danışmalar apardıqları zaman çox vaxt uşaqlar tək başına qalır. Əlbəttə ki, uşaqlara diqqət olunmalıdır. Xüsusən də biz bilir ki, balkonu olan evlərdə uşaqları balkona buraxmamalıyıq, “setka”dan baxmağa qoymamalıyıq, istər-istəməz yanında oluruq. Bə-

zən valideynlər həqiqətən də o qədər söhbətə, ev işlərinə aludə olurlar ki, uşaqlarını unudurlar. Ona görə də uşaqların ölümü kimi xoşagəlməz hadisələr baş verir. Sadəcə bir şeyi bilməlidirlər ki, valideynlər tək uşaqlarını yedizdirən şəxs deyil, həmçinin onun sağlamlığı və psixologiyasını qoruyan şəxsdir. Ona görə də diqqətli olmaq lazımdır.

Əgər balacadırsa uşaq yatarkən biz işlərimizi görə bilərik, əgər böyükdürsə ona müəyyən tapşırıqlar verib nəzarətdə saxlamaq lazımdır. Evdə balaca uşaq varsa yatmaq belə olmaz. Çünki hər an hər şey baş verə bilər. Ona görə də daim azyaşlı uşaqları nəzarət altında saxlamaq lazımdır”.

Texnologiya hər kəs üçün əlçatan bir həqiqətdir, amma hər şey kimi onun istifadəsi ilə bağlı məhdudiyyətlərə, əsas qaydalara ehtiyac var. Kompüter və mobil telefonlar valideynlərdən, uşaqlardan vaxt oğurlayır. ABŞ-ın İllinoys əyalətindən olan tədqiqatçılar, valideynlərin uşaqlarına cihazlara giriş üçün neçə dəfə qayğı göstərməyi dayandırdıqlarını təhlil etdilər. Buna paralel olaraq uşaqların davranışlarını müşahidə etdilər. ABŞ-da aparılan tədqiqatlara görə, valideynlərin demək olar ki yarı telefonla məşğul olmaq üçün gündə 3 dəfə və ya daha çox uşaqları ilə fəaliyyətləri dayandırdıqlarını söylədi; valideynlərin 1/4-dən bir qədər çoxu 2 dəfə ara verdiklərini və yalnız 17% -i yalnız bir dəfə dediklərini söylədi. Valideynlərin yalnız 11% -i yalnız övladları ilə məşğul olduğunu bildirdilər.

SIA mövzu ilə əlaqədar paytaxt sakinlərinin fikrini öyrənib:

Paytaxt sakini Abutəl İsmayıl: “Uşaq yetişdirmək olduqca məsuliyyətli işdir. Ama son zamanlarda bu məsələlər adi bir hal alıb. Məsuliyyətsiz valideynlərin cəzasını məsum körpələr çəkir. Çox insan bu məsuliyyəti dərk etmədən övlad sahibi olurlar.

Uşaq və itirilən həyatlar

Bunların səbəbi erkən nikahdır. Günümüzün ən böyük problemlərindən biri telefonlardır. Valideynlər övladlarını nəzarətsiz buraxırlar. Əllərində telefon uşaqları ilə maraqlanırlar. İndi hər kəsin əlində bir telefon övlad qalıb qıraqda və buna görə, ölkədə yüzrlə uşaq valideyn diqqətsizliyinin qurbanı olurlar".

Paytaxt sakini Banuçiçək Hüseynli: "Uşaqların əsasən də azyaşlı uşaqların ölümünə təbii ki, qarşıyam. Bu halların əsas səbəbi də valideyn diqqətsizliyi, məsuliyyətsizliyi ucbatından baş verir. Valideynlər daha diqqətli davranırsalar, uşaqları nəzarət altında saxlasalar bu kimi halların artmasının qarşısını ala bilərik".

Paytaxt sakini Emin Qasimov: "Ani bir diqqətsizliyin nələrə səbəb olacağını 2-3 gün bundan qabaq azyaşlı uşağın hündür-lükdən yıxılaraq ölməsi ilə aydın şəkildə görmək mümkündür. Övladlara diqqət və qayğı ilə yanaşmaq lazımdır. Unutmaq olmaz ki, dünyada milyonlarla insan övlad həsrəti ilə yanib tutuşur. Çox təəssüf ki, diqqət və ehtiyatsızlıq ailədə bir ömürlük övlad acısına səbəb oldu. Tövsiyyə budur ki, ailələr daha ehtiyatlı olmalı, övladını sessiz qalması üçün telefonla, televizorla özlərindən uzaqlaşdırmamalıdır. Uşaq yetişdirmək olduqca məsuliyyətli işdir. Amma son zamanlarda bu məsələlər adi bir hal alıb. Məsuliyyətsiz valideynlərin cəzasını məsum körpələr çəkir. Çox insan bu məsuliyyəti dərk etmədən övlad sahibi olurlar. Bunların səbəbi erkən nikahdır. Günümüzün ən böyük problemlərindən biri telefonlardır. Valideynlər övladlarını nəzarətsiz buraxırlar. Əllərində telefon uşaqları ilə maraqlanırlar. İndi hər kəsin əlində bir telefon övlad qalıb qıraqda və buna görə, ölkədə yüzrlə uşaq valideyn diqqətsizliyinin qurbanı olurlar".

Paytaxt sakini Səbinə Hüseynli: "Uşaqlar evdə, ailədə anasından, atasından bir sözlə ailədəki böyüklərdən nə görürsə onu da götürür. Uşaq görür ana-ata bütün günü əllərində telefonla məşğuldur. Belə olan halda da uşaq da telefon istəyir. Uşaqların özü-

nə qapanıb, cəmiyyətdən uzaqlaşması, ölüm hallarının yaranması məhz telefondan, diqqətsizlikdən yaranır".

İngiltərədə 8-14 yaş arası 1000 uşaq üzərində aparılan bir araşdırma, bu gün yeniyetmələr və böyüklər üçün həyatın vəzgeçilməz bir hissəsinə çevrilən smartfonlarla bağlı təəccüblü həqiqətləri ortaya çıxarıb:

- Uşaq-valideyn davalarının əsas səbəbi indi ağıllı telefonlardır. Mütəxəssislərin fikrincə, uşaqlar smartfondan istifadə verdişlərini ailələrindən almış ola bilərlər. Araşdır-maya qatılan valideynlərin əksəriyyəti gün ərzində telefonlarına 124 dəqiqə daha çox vaxt sərf etdiklərini etiraf ediblər.

- Uşaqlar 14 yaşına çatdıqda 30.000 "WhatsApp" mesaj göndərmiş və həyatların 3 həftəsini video söhbətə sərf edirlər. Telefona sərf etdikləri ümumi vaxt isə 6 aydır.

- 14 yaşınadək uşaqlar Facebook, Snapchat və Instagram kimi sosial media platformalarında gündə 1 saatdan çox vaxt sərf edirlər.

- 10 uşaqdan 6-sı səhər durandan sonra gördükləri ilk şey və gecə yatmadan əvvəl gördükləri son şey mobil telefondur..

- Uşaqların 40%-i telefonları olmadan "itkin" olduqlarını söylədikləri halda, yalnız yüzde 7%-i "telefonum olmasa özümü daha azad hiss edərdim" deyib.

Arzu Elseverqızı

Müharibə əlilləri bu rüsumlardan azad ediləcək

Müharibə əlillərinə yeni güzəştlər tətbiq olunacaq. SİA-nın məlumatına görə, bununla bağlı məsələ Milli Məclisin dünən keçirilən iclasında müzakirəyə çıxarılan "Dövlət rüsumu haqqında" qanuna dəyişiklikdə öz əksini tapıb.

Təklif edilən dəyişikliyə əsasən, müharibə ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər məhkəmədə verilən iddialar, mənzil və ya ev (evin bir hissəsi) alqı-satqısı və dəyişdirilməsi ilə bağlı notariat üzrə dövlət rüsumu ödəməkdən azad olunurlar. Müzakirələrdən sonra qanun layihəsi səsverməyə çıxarılaraq ikinci oxunuşda qəbul edilib.

DIQQƏT: Saxta əlilliklə mübarizə niyə kütləvi narazılıq yaradır?

“İllər öncə xeyli sayda insan sağlamlıqlarında hər hansı problem, əlillik əlaməti olmadıqları halda əsassız tibbi sənədlərin tərtib olunması, yerlərdə qeyri-şəffaf əyani müayinələr, vətəndaş-ekspert birbaşa təmaslarının mövcud olması nəticəsində saxta əlillik dərəcələri alıb. İllər əvvəl baş verən bu proseslər həqiqi əlilliyi olanların sıralarında xeyli sayda saxta əlillik təyinatı aparılmışların yer almasına, başqa sözlə, saxta yolla əlillik dərəcəsi alaraq əlilliyi olanların haqqına girənlərin, onlara yönələn büdcə vəsaitlərinə ortaqların, haqqı çatmaya çatmaya güzəşt və imtiyazlardan yararlananların sayının artmasına səbəb olub”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Dövlət Tibbi Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya agentliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Tural Qurbanov deyib.

Onun sözlərinə görə, son 3 ildə 17 min əsassız əlillik işləri aşkar edilərək ləğv olunub və nəticədə illik 71 milyon manat büdcə vəsaitlərinin qeyri-qanuni xərclənməsinin qarşısı alınıb: “Əlilliyi olan insanların əlilliyə görə aldığı müavinətlərin, pensiyaların dayandırılması barədə bəzən qeyd edilən fikirlərin əsası yoxdur. Heç bir əlilliyi olan şəxsin əlillik müddəti dövründə sosial ödənişləri dayandırılmır. Bunun əksini ifadə edən qənaətlərini mediada tirajlayanlar ya məlumatlılıqdan bunu edir, ya da əlillik təyinatlarının şəffaflaşdırılması tədbirləri barədə bilərəkdən çaşqın-

lıq, yanlış ictimai rəy, süni ajiotaj yaratmağa çalışanlardır. Əlilliyə görə sosial ödənişlər (pensiya, təqaüd, müavinət) əlillik müddəti ərzində verilir və həmin müddətdə dayandırılma bilməz. Ona görə də şəxs əlillik müddətinin nə zaman bitdiyini bilməli, bitdiyi halda bu müddətin uzadılması üçün yaşadığı ərazi üzrə səhiyyə müəssisəsinə müraciət etməlidir”.

Qurum rəsmisi sözlərinə belə davam edib: “Məlum olduğu kimi, 2016-cı ildə Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə ölkə üzrə qüvvədə olan müddətli əlillik işləri avtomatik olaraq 5 il müddətinə uzadılıb. Bununla da həqiqi əlilliyi olanlarla bərabər, artıq sağalmış, reabilitasiya olunmuş, habelə saxta yollarla əlillik əldə etmiş insanların da içərisində olduğu 190 minə-dək şəxsin əlillik müddəti hər hansı yoxlama olmadan, müayinələr aparılmadan beş il davam edib. Bu beş illik müddət 2021-ci ildə bitir”.

Ayşən Vali

Misir nəşri: “Sivil dünya azərbaycanlı jurnalistlərin həlak olmasına biganə qalmamalıdır”

Müharibə bitib, amma humanizm prinsiplərini təbliğ edən sivil dünyanın gözləri önündə mülki azərbaycanlılar öz torpaqlarında həlak olurlar. Ermənistan beynəlxalq aləmin susqunluğu şəraitində müsəlman azərbaycanlılara qarşı cinayətlərini davam etdirir. Sivil dünya AZƏRTAC-ın və Azərbaycan Televiziyasının əməkdaşlarının Kəlbəcərdə minaya düşərək həlak olmalarına biganə qalmamalıdır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər “Asiael-yom” informasiya agentliyinin baş redaktoru, tədqiqatçı-jurnalist Əbubəkir Əl-Məccidin agentliyin saytında və “Rayetmırs” portalında dərc olunmuş məqaləsində yer alıb.

Müəllif yazır: “İki həmkarımız Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarında basdırdığı və bu günədək xəritələrini verməkdən imtina etdiyi minaların qurbanı oldu. Daha iki ruh öz torpaqlarını azad edən şəhid azərbaycanlı əsgərlərin müqəddəs ruhlarına qovuşdu. “Silahları” jurnalist qələmi və videokamera olan, ermənilərin işğalı zamanı vəhşicəsinə dağıdılmış yaşayış məntəqələrini lentə alan peşəkar media nümayəndələri uzun illərdir davam edən erməni təxribatının növbəti dinc qurbanları oldular. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə qan tökülməsi davam edir və dünya buna susur. Dünya mətbuatı bu hadisəni bir neçə cümlə ilə yaydı; “azərbaycanlı jurnalistlər minaya düşərək həlak olublar”. Amma bunun arxasındakı faciəni dərk etmək lazımdır”.

Beynəlxalq ictimaiyyətin Ermənistanın davam edən təxribatlarına biganə qalmasını qınayan müəllif qeyd edir: “Demokratiya carçısı olan ölkələr öz mənafeləri naminə hərəkət edirlər. Onlar müxtəlif dövlətlərdə insan hüquqlarının pozulması ilə bağlı bəyanatlar səsləndirir, hesabatlar hazırlayıb, bundan təzyiq aləti kimi istifadə edirlər. Belə olan halda, yüksək humanizm prinsiplərindən ağız dolusu danışan bu ölkələr, habelə təşkilatlar Ermənistanı niyə təzyiq göstərmir, ondan dinc əhalinin həlak olmasına səbəb olan minalanmış ərazilərin xəritələrini niyə tələb etmirlər? Erməni xislətinə, bu qəddar faşistlərin ümumi xarakterinə əsaslanaraq deyə bilərik ki, həmin ərazilərdə basdırılmış minaların sayı xeyli çoxdur. Nəzərə almaq lazımdır ki, qana susamış Ermənistanın bu əməlləri yeni faciələrə səbəb olur”.

Ermənistanın sərhəddə də təxribatları davam etdirdiyini diqqətə çatdıran Əl-Məcd vurğulayır ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə torpaqlarını işğaldan azad etmiş qüdrətli Azərbaycan Ordusu istənilən an düşməne sərt və layiqli cavab verə bilər.

Qurtuluşdan tərəqqiyə

Tarixin və tarix yaradan dahilərin əsl qiymətini verən ən adalətli hakim zamandır. 1993-cü ilin 15 iyunundan illər keçdikcə Milli Qurtuluşumuzun bünövrəsinin qoyulduğu bu günün xalqımızın müstəqillik tarixində nə dərəcədə böyük əhəmiyyətə malik olduğuna əminlik daha da möhkəmlənir. Ötən əsrin sonlarında ölkəmizdə müstəqilliyə gedən yolun başlanğıcı çox keşməkeşli, ızdıranlı və olduqca çətin oldu.

Bir tərəfdə iqtisadi və siyasi formasiyaların bir-birini əvəz etməsi ilə yaranan həlli vacib problemlər, bir tərəfdə tarixi düşmənlərimiz ermənilərin torpaqlarımızın işğalı ilə nəticələnən təcavüzü, bir tərəfdə isə bütün bunların müstəqilliyin ilk illərində güclü manəə obyektinə çevrilməsi həm də keçid dövrünü yaşayan ölkəmiz üçün əlavə təhlükə mənbəyinə çevrilmişdir. Həmin dövrdə nə keçid dövrünün dürrüst tənzimlənməsi üçün mexanizm var idi, nə iqtisadi proseslərin üzgün təşkili və idarə olunmasını təmin edəcək tədbirlər reallaşırdı, nə də bunlar üçün əsaslar və mühit yaradılmışdır. Nəticədə, Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlar erməni daşnaqlarının əlinə keçir, tarixi, mədəni abidələr məhv olunur, şəhərlər yandırılır, soyqırımlar törədilir.

Öz vətəndaşlarımız öz torpaqlarımızda qaçqın və köçkün həyatı

yaşamağa məcbur edilir və taleyin bu acı nəticələri ilə razılaşmalı olurdular.

Zorla hakimiyyətə gətirilən AXC lideri Əbülfəz Elçibəy ölkəni idarə edə bilmirdi. Həm daxildən, həm də xaricdən ölkənin müstəqilliyinə təhdidlər vardı. Bir tonqal ətrafından, meydana hakimiyyətə gəlmiş bir qrup səbatsız, təsadüfi adamlar bir-birini qəbul etmir, fikirlərinə qısqanclıqla yanaşırdılar. Ali Məclisdə antaqonist baxışlı, hakimiyyət, kreslo iddialı qruplar hakimiyyəti məhvə sürükləyirdi. İqtidarda olan AXC-nin o vaxtkı idarə heyətinin 15 üzvü vardı. Bu üzvlərin heç birinin idarəçilik, rəhbərlik təcrübəsi yox idi. Hakimiyyətdə kaos və özbaşınalıq baş alıb gedirdi. İqtidarda olanlarla iqtidara gəlmək istəyənlər arasında mübarizə gedirdi. Hakimiyyətdə olanlar Pre-

zidenti eşitmirdi. Ölkənin sərvəti, ehtiyat resursları talanı, xəyanət, bir-birinə düşmən münasibət güclənirdi. Xarici qüvvələrlə güclü əlaqələr yarılmışdı. Ən təhlükəlisi isə ölkənin müxtəlif maraqlar tərəfindən parçalanması idi. Cənubda Talış-Muğan respublikası rəsmi elan olunmuşdu. Şimalda Ləzgisistan dövlətinin yaradılması və o bölgənin Rusiyaya birləşdirilməsi siyasəti aparılırdı. Getdikcə daha qorxulu vəziyyət alınırdı.

Azərbaycanla heç bir xarici dövlətin beynəlxalq əlaqələri yox idi. Odur ki, aparıcı dövlətlər işğalçı Ermənistanı müdafiə edirdi. Bu dövrdə ABŞ Azadlığa Yardım Aktına 907-ci düzəlişi etdi və ölkəmiz xarici yardımlardan təcrid olundu.

Belə bir böhranlı dövrdə ölkəni idarə etmək üçün daha sərt bir baxışa, iradəyə və qərara ehtiyac vardı. Əbülfəz Elçibəyin o zaman "91-lər" in təkidli tələbi ilə Heydər Əliyevi Naxçıvandan Bakıya dəvət etməsi zərurətdən yaranı və bu dövrü üçün ən düzgün addım idi. Ulu Öndər bu xahişi qəbul etdi və tarixi missiyanı yerinə yetirdi.

Müstəqilliyimiz və dövlətçiliyimiz xilas edildi. Həmin gün ölkəmizin taleyində dönüş anı oldu və böyük Qurtuluşa doğru mühüm addım atıldı. O addım suverenliyin, sabitliyin və sosial-iqtisadi inkişafın təməlini qoymaqla, Azərbayca-

*Abil AĞASƏFOV
Yeni Azərbaycan
Partiyası Qəbələ rayon
Təşkilatının sədri*

nın gələcək inkişaf perspektivlərini müəyyənləşdirdi, xalqımızı nicat yoluna çıxardı.

Müharibələr zamanı təkə si-lahlı qüvvələr, ordu üz-üzə gəlmir. Bu zaman qarşı-qarşıya dayanan dövlətlərin intellektual potensialı da vurulmalıdır. Uzun illər boyu Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə təcrid olunmasına səbəb də məhz bu amil olmuşdu. Xalqına və özünə inanan Ulu Öndər hakimiyyətə gəl-di-yi ilk gündən daxili problemlərin qarşısını aldı. Dövlət çevrilişləri-nə, kaosa, özbaşınalığa və soy-ğunculuğa son qoyuldu. Beynəlxalq münasibətlər bərqərar oldu. Müstəqil Azərbaycanın adı və im-zası tanınmağa başladı. Bu uğur-larda Heydər Əliyevə kömək edən və onu qoruyan xalq məhəbbəti və ona inam idi.

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün təminatının, canından artıq sevdiyi xalqının etibarlı və sağlam yaşamaq hüquqlarının bərqərar olunmasının, sabitliyin, sosial-iqtisadi inkişafın və digər humanizm dəyərlərinin sadəcə arzu olaraq qaldığı həmin acınacaqlı günlərin aradan qaldırılması yalnız və yalnız müdrik rəhbərin,

güclü liderin, böyük xalq sevgisi ilə əhatə olunan başçının rəhbərliyi sayəsində mümkün ola bilərdi.

Beləliklə, 15 iyun Azərbaycan xalqının iftixarla dolu xilaskarlıq tarixidir. Bu, hər birimizin dünyəmizdən bu günümüzdə, bu günümüzdən isə sabahımıza və gələcəyimizə mükəmməl bir miras olaraq qalacaqdır. Heydər Əliyevin yenidən siyasi hakimiyyətə qayıdışı artıq tarixi zərurət idi. Müstəqil Azərbaycan bizə hədiyyə edilməmişdi. Bu müstəqillik xalqın qanı və canı bahasına əldə edilmişdi. Milli Qurtuluşla, nəhayət, əsl milli hakimiyyət quruldu. Milli Qurtuluş Günü-nün əsl mahiyyəti də elə bundadır. Bu qayıdışla ölkənin ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi, mədəni həyatında, beynəlxalq əlaqələrində dönüş yarandı, elmi əsaslara, beynəlxalq norma və prinsiplərə uyğun şəkildə müstəqil dövlət quruculuğu prosesi başladı.

Bu gün Prezident İlham Əliyevin həyatı keçirdiyi pragmatik və çevik siyasət nəticəsində Azərbaycan cəmiyyətində vətəndaşların hüquqlarının hərtərəfli qorunması istiqamətində mühüm irəliləyişlərə nail olunmuşdur.

Ümummilli lider Heydər Əliyev milli ideyanın yaranması, xalqa çatdırılması istiqamətində xalqımıza çox böyük, əhəmiyyətli elmi-nəzəri bir irs erməğan etmişdir. Həmin irs üzərində bu gün müstəqil Azərbaycan dövləti sürətlə inkişaf etməkdədir. Ulu Öndərin bizə qoyduğu bu irsin öyrənilməsi və tədqiqi baxımından son illərdə çox böyük işlər görülmüş, nailiyyətlər əldə edilmişdir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi müstəqil dövlətin ideya prinsipləri yalnız bugünkü Azərbaycan üçün deyil, gələcəkdə də ölkəmizin inkişafı üçün başlıca mənbə rolunu oynayacaqdır.

“Ya konfrontasiya, ya da konstruktiv siyasət yolunu seçəcəklər”

“Ermənistandakı siyasi vəziyyət olduqca gərgindir. Seçkilərlə bağlı sosioloji sorğuların nəticələri də, göründüyü kimi dəyişir. Ona görə ki, birincisi cəmiyyət çox həssas vəziyyətdədir. Məğlubiyyətdən sonra insanların hansı seçim edəcəyini proqnozlaşdırmaq çox çətinidir. Digər tərəfdən, mart ayından bu vaxta qədərki bütün sosioloji sorğular onu göstərir ki, Ermənistanda səsvermə hüququ olan təxminən 40-45 faiz vətəndaşlar kimə səs verəcəklərini hələ də müəyyənləşdirməyiblər.” Bu sözləri SIA-ya verdiyi açıqlamasında politoloq Fərhad Məmmədli deyib.

Politoloqun sözlərinə görə, ermənilər hətta seçkiyə qatılıb-qatılmayacaqlarını da müəyyənləşdirməyiblər və biz məhz bu qrupdan ən böyük sürprizlər görə bilərik.

“Paşinyanın marağında odur ki, seçkilərə az adam gəlsin. Onun stabil elektoratı var, hansı ki, bu, təxminən 25-30 faiz təşkil edir. Əgər adminstrativ resursu da üzərinə gəlsək, vətəndaşların seçkidə az iştirak etməsi baş versə, Nikol öz elektoratı və adminstrativ resursla istədiyi nəticəni əldə edə bilər.

Hökuməti formalaşdırmaq üçün 54 faiz səs lazımdır və böyük ehtimalla Ermənistanda bu rəqəmi heç kəs qazanmayacaqdır. Qanunvericiliyə uyğun olaraq, seçkilərdən sonrakı parla-

ment müəyyənləşəcək. İndiki sorğularla yalnız 2 partiya 5 faizi keçir, ola bilsin əlavə 2 partiya da, Vanesyanın və Sarukyanın partiyaları da 5 faizi keçə. Seçki günündən sonra 6 gün ərzində ya Paşinyan tərəfdarları, ya da onun əleyhdarları hökumət qura bilməsələr, o zaman ikinci tur keçirilir. İkinci turda da birinci və ikinci yerləri tutan 2 siyasi partiya iştirak etməlidir. Yeni, bu, seçkinin davamı da ola bilər.

Digər tərəfdən, əgər seçkilərdə saxtakarlıq baş versə və bu saxtakarlıq vizual olaraq təsdiqlənsə, onda müxalifət öz tərəfdarlarını küçələrə dəvət edə bilər. Bu mitinqlər fevral ayında baş tutan mitinqlərdən fərqli olar. Çünki seçki dövrü, cəmiyyətin fəallaşma dövrüdür və müxalifət böyük mitinqlər təşkil edərsə, hüquq-mühafizə orqanları və ən əsası da ordu artıq fərqli yer,

fərqli mövqe tuta bilər.

Ona görə ki, əgər fevral ayında Paşinyan legitim rəhbər idisə və ona qarşı getmək konstitusion quruluşa qarşı getmək kimi səslənirdisə, indi vəziyyət tamamilə fərqlidir. Əgər fevral ayında hüquq-mühafizə orqanları və ordu bəyanat versə də hərəketə keçmədilsə, amma indi, bu dəfə isə Ermənistan vətəndaşlarının səslərinin saxtalaşdırılmasına qarşı gələrək, bax bu donu geydirərək, ordu proseslərə qarışa bilər. Yeni, hətta vətəndaş müharibəsi olmasa da belə, qarşıdurma, gərginlik yaşana bilər.

Bizim üçün isə ən vacib olan məqam, erməni cəmiyyətinin hansı istiqamətə səs verəcəyidir. Yeni maraqlıdır, ermənilər bölgəyə və Azərbaycana qarşı aqressiv siyasətə, yoxsa mülayimləşmə və konstruktiv siyasətə səs veriləcəklər? Bax, bizim üçün bu seçkilər məhz buna görə çox vacibdir. Cənab Prezident sonuncu tvitində də seçkidən sonra, Ermənistanda dayanıqlı hakimiyyətin formalaşmasından sonra danışıqların davam etdirilməsi məsələsinə toxunur və böyük sülh müqaviləsinə, ərazi bütövlüyünün tanınması məsələsinə qabardır. Yeni, bu, artıq erməni cəmiyyətinin seçimi olacaqdır. Onlar ya konfrontasiya, ya da konstruktiv qonşuluq siyasəti yolunu seçəcəklər”, deyərək politoloq Fərhad Məmmədli bildirib.

İnam Hacıyev

“20 iyun tarixində Paşinyan tam məğlubiyyətlə üzləşəcək”

“Mən həqiqi müxalifətin təbliğatını çox müsbət qiymətləndirirəm” SIA Ermənistan məxsus armenianreport.com saytında yayımlanan məlumatla istinadən xəbər verir ki, bu sözləri

Armen Ashotyan, 11 iyun tarixində keçirdiyi mətbuat konfransında deyib. O, “Mənim Şərəfim Var” blokunun həm siyasi gündəmin formalaşdırılması, həm də yerdəki iş baxımından işini açıq şəkildə artırdığını, mövcud vəziyyəti cəmiyyətə dəqiq qiymətləndirməsini təqdim etdiyini qeyd edib.

Armen Ashotyana görə, müxalifət bu cür çalışmağa davam edərsə, 20 iyun tarixində Nikol Paşinyanın ümumi məğlubiyyəti qeydə alınacaq. Ashotyan Nikol Paşinyan tərəfindən aparılan təşviqat kampaniyasından da danışıb. “Bu, həqiqətən bir təşviqat kampaniyası deyil. Nikolun təbliğatı, ölkəyə tökülən üfunətli suyun partlamış kanalizasiyasına bənzəyir. Və bu zədələnmiş kanalizasiya sistemi 8 gün də Ermənistanın vətəndaşlarının həyatını və siyasi gündəmini zəhərləməyə davam edəcəkdir. Təcili olaraq iyunun 21-dən sonra gəlib bu kanalizasiyanı təmir etdirəcək bir komanda ya ehtiyacımız var ki, bu qoxu artıq bütün Ermənistanı yayılsın”, deyərək Armen Ashotyan fikirlərini yekunlaşdırıb.

“Ermənilərin çirkin niyyətlərinin qarşısı alınacaq”

- Ermənilərin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdəki törətdiyi vandal hərəkətlər, tarixi, mədəni abidələrimizə qarşı, ümumiyyətlə qəbirlərimizə qarşı belə təhqiramiz vəhşiliklərin şahidi oluruq. Bu yaxınlarda bizlərə aid olan qəbirlərin içindən sən-gər qazdıqlarının da şahidi olduq. Bu məsələ ilə bağlı fikirlərinizi öyrənmək istəyir-dim.

Ermənilərin bu vandallığı dövlətimiz tərəfindən torpaqlarımız işğaldan azad edilməmişdən qabaq dilə gətirilirdi. Bu, beynəlxalq səviyyədə müxtəlif beynəlxalq qurumlara çatdırılırdı. Bu vandallıq son 30 ilin vandallığı deyil. Ermənilər bilirsiniz ki, əsrin əvvəllərində də Azərbaycana qarşı bu cür mənfur hərəkətlərə yol veriblər. Ümumi ortaq beşəri dəyərlər var ki, dünyanın, bütün xalqların birgə qəbul etdiyi, mənimsədiyi dəyərlərdir. Mənimsədiyi dəyərlərin heç birinə məhəl qoymadan o dövrlərdən bu cür siyasəti bizə yeritmişlər. Amma torpaqlarımızın Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında işğaldan azad edilməsi bizə onların bu vandallığı əyani şəkildə dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq imkanı qazandırdı. Yəni biz həmin ərazilərə hansı ki, səfərlər təşkil olunanda, istənilən işğaldan azad olunan şəhər və rayonlarımıza getdikdə oradakı tarixi, dini, mədəni abidələrin çox bərbad vəziyyətə salındığını görürük, qəbirlərin məzarların çox

dağıdıldığını görürük. Biz bunu əvvəllər dilə gətirəndə dünya ictimaiyyəti bunu görmürdü. Amma indi isə bizim əlimizdə əyani şəkildə sübutlarımız var. Biz artıq bunları beynəlxalq təşkilatlara göstərə bilirik.

- Dəfələrlə biz onların bu vəhşiliklərinin şahidi olmuşuq. Onların vəhşilikləri ta qədimdən bu günə qədər gəlib çıxıb. Bundan sonra bu vəhşiliklərin davam etməsi nədən xəbər verir. Nəyə görə məhz bəzi beynəlxalq təşkilatlar bu məsələyə bir növ ikili standartlarla yanaşırlar. Erməni lobbisinin burada maraqları nədir?

İkili standartı biz yeni-yeni Qarabağ hadisələri başlayanda da görmüşük. Uzun illərdir ki, işğal altında olarkən ikili standart davam etdi. Mühəribədə zəfər çalıb öz tarixi torpaqlarımızı qaytardıqdan sonra da yenə də ikili standart davam edirdi. Həmin bu ikili standart qarşı dövlətimiz müvafiq addımlar atır. Həqiqət elə bir şeydir ki, onu müvəqqəti gizlədə bilərsiniz. Artıq yavaş-yavaş dünya ictimaiyyəti də bunu yaxından görür. Düşünürəm ki, yaxın gələcəkdə ermənilərin bu vandallığı hansı ki, onlar lobbisyə arxalanıblar, hansı ki, onlar müxtəlif ölkələrdəki dairələrinə arxalanırlar və s. Amma 44 günlük müharibə onu göstərdi ki, Azərbaycan xalqının, Azərbaycan dövlətinin gücü nəyə qadirdir. Ar-

tıq biz hərbi meydanında çaldığımız qələbəni təbii ki, bütün meydanlarda tətbiq edə biləcəyik.

- Biz mütəmadi olaraq ermənilərin terrorçu hərəkətlərinin şahidi oluruq. Bu yaxınlarda da media mənsuqlarının minaya düşərək həlak olmasını da biz gördük, çox təəssüfləndik. Ümumiyyətlə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə minaların basdırılması çox təhlükəli bir hal alıb. Nəyə görə ermənilər terrorçu əməllərini davam etdirirlər? Onlar niyə Azərbaycana minalanmış ərazilərin xəritələrini təqdim etmirlər?

“Uduzan pəhləvan güləşə doymaz” misalı var. Həm Azərbaycan dövlətinin iradəsi, həm də Azərbaycan xalqının bu vəhdəti bizə bu qələbəni bəxş etdi. Əgər bir yerdə iradə varsa, bir yerdə vəhdət varsa, bir yerdə birlik varsa təbii ki, bunun qarşısında heç bir güc tab gətirə bilməz. Ermənilər bundan sonra da hər nə qədər müxtəlif üsullara əl atsalar da, bütün çirkin niyyətlərini həyata keçirməyə çalışsalar da artıq bizim qələbəmiz təmin olunub. İnanıram ki, yaxın gələcəkdə onların bu cür çirkin niyyətlərinin də qarşısı alınacaq.

- Hal-hazırda “Böyük Qayıdış” planı başlayıb və hazırlıqlar gedir. İşğaldan azad olunmuş hansı ərazi-

SIA Mənəvi Dəyərlərin Təbliğatı Fondunun icraçı direktoru Mehman İsmayilovun müsahibəsini təqdim edir:

lərdə tarixi, mədəni, dini adibələrin bərpası işləri gedir?

Cənab Prezidentin ilk səfər etdiyi yerlər tarixi, dini abidələr idi və ölkə başçısı bir çox çıxışlarını orada gerçəkləşdirdi. Bu həm də bir mesaj idi ki, biz quruculuq işlərinə tarixi, milli-mədəni dəyərlərimizi bərpa edərək başlayacağıq. Bununla bağlı müvafiq olaraq aidiyyəti qurumlara tapşırıqlar verilib və hal-hazırda bu istiqamətdə böyük işlər gedir.

- Qarabağın işğaldan azad olunması ilə mənəvi dəyərlərin özünə qayıtması fonunda bu kontekstdən baxanda biz nələr qazandıq?

Biz əsasən itirdiyimizi qazandıq. Çünki Qarabağ mədəniyyətimizin özünəməxsusluğu ilə seçilən bir bölgədir. Biz belə bir dəyəri itirmişdik. Bilirdik müvəqqətidir. İkincisi isə qazandıqlarımızı inkişaf etdirmək fürsəti əldə etdik. Yəni bu gün biz həmin bölgələrdəki

dəyərlərimizi dünyaya çatdırmaq imkanı qazandıq. Azərbaycan mədəniyyətinin daha da irəli getməsinə şərait yaratmış olduq. Bilirsiniz ki, mədəniyyət birdən-birə ortaya çıxmır. Bu proses əsrlərlə, yüzillərlə davam edir. Mədəniyyətin bir çox elementləri var və bu elementlər bir-birini tamamlayır. Qarabağ bizdən qopandan sonra bizim mədəniyyətimiz ciddi yara almışdır. Ona görə də bizim ən böyük qazancımız ondan ibarət oldu ki, biz mədəniyyətimizi bütün şəkildə yenidən dünyaya çatdırmaq imkanı qazandıq. İstənilən beynəlxalq qurum işğaldan azad olunmuş ərazilərimizə gəldikdə bu məsələdə, bu müharibədə Azərbaycanın nə qədər haqlı olacağına görə baxmaq lazımdır.

- Dünyadan Azərbaycana baxdıqda ölkəmiz necə görünür?

Əvvəllər Azərbaycana məğlub tərəf kimi davranırdılar. Amma bu gün artıq dünya da zəfər qələbəmizdən sonra qəbul etməyə başladı ki, Azərbaycan haqlıdır. Deməzdim ki, bütün dünyada hər şey bizim lehimize çevrilib. Amma biz torpaqlarımızı azad etməklə bir çox şeyi lehimizə dəyişdirməyi bacarmışıq. Artıq bu gün dünyada Azərbaycan ordusunun qəhrəmanlığından, Azərbaycan xalqının iradəsindən, Azərbaycanın mənəvi, mədəni dəyərlərindən danışılır. Bütün bunlar onu bizə bəxş etdi ki, Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi altında ordumuzun gücü, xalqımızın iradəsi və ümumi öz keçmişimizə daha möhkəm sarılmamışımız, varlığını dünyaya təqdim etdiyimiz, kimliyimizi daha açıq şəkildə dünyaya təqdim etməyimiz təbii ki, dünyanın bizə baxışını müsbət cəhətdən çox dəyişdirdi.

Arzu Elsevərqızı

“15 İyun siyasi və tarixi əhəmiyyətə malik bir gündür”

15 İyun- Milli Qurtuluş Günü Azərbaycan xalqının taleyində böyük əhəmiyyət daşıyan, mühüm ictimai, siyasi və tarixi əhəmiyyətə malik bir gündür. Həmin gün Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunub saxlanması, möhkəmlənməsində, inkişafında müstəsna rol oynayan ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəmizi itirilmə təhlükəsindən xilas etdiyi tarixdir. 1991-1993-cü illər ölkəmizin müasir tarixində hərc-

Konul Məmmədova
YAP Şamaxı rayon
təşkilatının Şura üzvü,
Tərəqqi medalı

mərclik, özbaşnalıq dövrü kimi xatırlanır. Bunun əsas səbəblərindən biri həmin dövrdə yeni yaradılmış müstəqil dövlətə liderlik xüsusiyyətlərinə malik olmayan, siyasi hadisələrə qiymət vermək bacarığından uzaq şəxslərin rəhbərlik etməsi idi. Belə bir hakimiyyətin müstəqilliyimizi qoruyacağına, xalqımızı yaranmış böhrandan çıxaracağına ümid yox idi. Ölkə sürətlə vətəndaş müharibəsinə sürüklənirdi. Ümummilli liderimizin dediyi kimi, nəinki dövlət müstəqilliyimiz, hətta milli varlığımız real təhlükə altında idi. Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən davamlı işğalı, getdikcə gərginləşən siyasi vəziyyət, əhalinin gündən-günə ağırlaşan sosial durumu ölkəni bu bəlalardan xilas edə biləcək, xalqı öz arxasınca aparmağa qadir liderə ehtiyac olduğunu şərtləndirirdi. Cəmiyyətin bütün təbəqələri əmin idi ki, müstəqilliyini yenidən bərpa etmiş ölkəni düşdüğü ağır və dözülməz vəziyyətdən çıxarmağa qadir yeganə

şəxsiyyət məhz Heydər Əliyevdir. Əslində, bu, bütün xalqın üreyinin səsi idi. Xalqımız Heydər Əliyevin ətrafında sıx birləşməklə öz gələcək taleyini özü həll etmək niyyətində idi. Və bu arzu 1993-cü il iyunun 15-də gerçəkləşdi. Həmin gün Heydər Əliyev Azərbaycan Ali Sovetinin sədri seçildi və böyük risklərə baxmayaraq, xalqın qurtuluşu missiyasını cəsarətlə öz üzərinə götürdü. Milli Məclisin 1993-cü il iyunun 15-də keçirilən iclasındakı çıxışında Ulu Öndər Azərbaycan dövlətçiliyinin gələcək inkişaf strategiyasını elan etdi və sonrakı illərdə onu həyata keçirdi. Bütün çətinliklərə və maneələrə baxmayaraq ən qısa müddətdə ölkədə ictimai-siyasi sabitlik bərpa olundu. Respublikamız informasiya blokadasından çıxdı. Dünyada ölkəimizlə bağlı formalaşan fikir müsbət yönümdə dəyişdi. Qazanılan bütün nailiyyətlərin əsasında ulu öndərin müəyyənləşdirdiyi siyasi kurs və Prezident İlham Əliyevin bu siyasi kursu uğurla davam etdirməsi faktı dayanır. Xalqımız əmindir ki, müstəqil Azərbaycan Heydər Əliyev ideyaları işığında Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə daha yüksək zirvələr fəth edəcək. Vətən müharibəsindəki böyük zəfərimiz, həyatımızın bütün sahələrində qazandığımız nailiyyətlər, məhz Heydər Əliyev kursuna sadiqliyin nəticəsidir. Nə qədər ki müstəqil Azərbaycan dövləti var, Azərbaycan xalqı var, Heydər Əliyev ürəklərdə yaşayacaq.

“Ağlı başında olan adam revanş haqqında düşünməz...”

“İnsanlar dəyişmir, sadəcə olaraq, bəzi hallarda daha böyük yalanlar söyləməyi öyrənirlər”. Deyim ki, bu fikirlərin müəllifinin adını yadıma salmaqda çətinlik çəksəm də, amma fikri təhrif etmədiyimə əminəm...

...Beləliklə, Ermənistanda bəzi ermənilərin bəlkə də “həsərlə” gözlədikləri seçkilərə artıq sayılı günlər qalıb. Ölkədə baş nazir olmaq istəyən həsərlilər də seçicilər qabağına çıxıb özlərinə “əl qatıblar”. Maraqlıdır ki, son günlər bəziləri bu “əlqatmanı” daha da şiddətləndiriblər. Yəni “erməni tarixindəki” “dəyərsiz” xidmətlərini, əsl “qanitemiz” erməni olduqlarını, erməniləri “gözəl bir gələcəklə” təmin edəcəklərini seçicilərinə sırımağa çalışıb xal toplamağa çalışırlar.

Sizi bilmirəm, amma mən, Ermənistanda baş nazirliyə namizədlər arasında ən “münasib biri kimi” məhz Robert Koçaryanı görürəm.

Yox, yox, doğrudur, Robert qanının əsil erməni qanı-olub olmadığını gizlətsə də, amma o bu gün ermənilər arasında hələ də “təvazökarlıq mücəssəməsi” olaraq qalmaqdadır. Məhz onu erməni xalqına da “sevdiren” budur...

Doğrudur, bir müddət bundan əvvəl sabiq erməni prezidenti Ter-Petrosyan Robert barədə “haqsızlıq edərək” artıq sözlər deyib. Amma bunu onun yaşının çoxluğuna, son zamanlar isə ağlının azalmağa doğru getdiyinə bağışlamaq olar. Bundan əlavə, Ter-Petrosyan həmişə Robert kimi, “əsl döyüşçü və vətənpərvər”lərin motivlərini anlamaqdan uzaq bir adam olub.

...Bəli, bəli “əsil döyüşçü və vətənpərvər”... Erməni məntiqinə görə, təsadüfi deyil ki, bu gün “Azərbaycan səksəkədədir”. “Qorxu

ichində” ermənilərin keçirəcəyi seçkinin yekununu gözləyir. Məsələ bundadır ki, Azərbaycanda “əsil döyüşçü və vətənpərvər” Robert Koçaryanın yenidən hakimiyyətə qayıtmaq ehtimalına yaman ehtiyatlanırlar. Burada deyirlər ey, “kül olsun başına, ay Hitler... gör, üstünə kim gəlir”...

...Ayə, ayə, deyən, bu erməni düz deyir axı... Təsəvvür edin, Koçaryanın Putinlə “şəxsi, isti və əla dost” münasibətləri var. Doğrudan da, bu balaca məsələ deyil a... Hə, indi nə olsun ki, Putin nə var, nə var bir dəfə “böyük siyasətdə dost olmadığını” deyib. Təbii ki, Putin bunu kimə də eləsə, Koçaryana şamil etməz.

Bir də erməni xalqı unutmamalıdır ki, elə Türkiyə də başda olmaqla qonşu dövlətlər Roberti “məğlubiyyəti qələbəyə çevirə bilən” biri kimi tanıyırlar deyə, onun hakimiyyətə qayıtmasından “yaman qorxurlar”.

Doğrudur, Koçaryanın bir müddət bundan əvvəl Vladimir Poznerə verdiyi müsahibəsində “ağlı başında olan birisinin revanş haqqında düşünməz” deməsi, əslində, rəqiblərini aldatmağa hesablanıb. Çünki bu gün artıq əksər ermənilər də Robertdə “məğlubiyyəti qələbəyə çevirə bilmək” anlayışının olduğu barədə xəbərdar olmaqdadırlar...

...İmkan verin bir hakimiyyətə gələ bilsin, onda görərsiniz ki, “...camaata it hürər, bizə də çaqqal”...

Ağasaf Babayev

Azərbaycanın taleyini dəyişən zəfər tarixi

Azərbaycan xalqının taleyində böyük əhəmiyyət daşıyan elə günlər var ki, həmin günlərdə onun gələcək həyatını müəyyən edən mühüm başlanğıcların əsası qoyulub. Belə günlərdən ən önəmlisi tariximizə qızıl hərflərlə yazılmış 15 İyun - Milli Qurtuluş Günüdür. Milli Qurtuluş Günü Azərbaycan xalqı üçün sadəcə təqvim bayramı deyil, böyük ictimai, siyasi və tarixi əhəmiyyətə malik bir gündür. İyunun 15-i xalqımız üçün əsl qurtuluş tarixidir. Bu tarixi yaradan isə Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunub saxlanmasında, möhkəmlənməsində, inkişafında müstəsna rol oynayan, daim xalqına arxalanan Heydər Əliyevdir. Milli qurtuluştan başlanan yolda əldə edilən uğurların əsas məqamlarını təqdim edirik.

Fəxrəddin Vəliyev
YAP Şəmkir rayon
təşkilatının sədri

Heydər Əliyevin adı tariximizə həm də böyük xilaskar kimi düşüb. XX əsrin sonlarında yenidən müstəqillik qazanmaq kimi tarixi fərsəti əldə edən Azərbaycan qısa vaxtdan sonra onun itirilməsi təhlükəsi ilə üzləşdi. Ölkədə hakimiyyət böhranı 1993-cü ilin iyununda kulminasiya həddinə çatdı, xaos və anarxiya respublikanı bürüdü. Vətəndaş müharibəsi dərəcəsinə yüksəlmiş qarşıdurma nəinki dövlət müstəqilliyimizi, hətta milli varlığımızı belə birbaşa hədəfə aldı. Beləliklə, 1991-1993-cü illər ölkəmizin müasir tarixində hərc-mərclik, özbaşınalıq, avantürist ekspansionizm dövrü kimi xatırlanır. Bütün bunlar isə həmin dövrdə yeni yaradılmış müstəqil dövlətə liderlik xüsusiyyətlərinə malik olmayan, siyasi hadisələrə qiymət vermək, gələcəyi görmək imkanlarından məhrum olan, adi vəziyyətdən belə çıxış yolu tapmağa qadir olmayan şəxslərin rəhbərlik etməsinə görə baş verirdi. Hadisələr düzgün qiymətləndirə bilməyən ovaxtkı iqtidar əhali arasında gündən-günə nüfuzunu itirir, baş vermiş proseslərdən düzgün nəticə çıxara bilmirdi. Azərbaycanda getdikcə gərginləşən siyasi vəziyyət, əhalinin gündən-günə ağırlaşan sosial durumu ölkəni bu bələlardan xilas edə biləcək, xalqı öz arxasında aparmağa qadir liderə ehtiyac olduğunu şərtləndirirdi. Cəmiyyətin bütün təbəqələri əmin idi ki, müstəqilliyini yenidən bərpa etmiş ölkəni düşüdüğü ağır və dözülmez vəziyyətdən çıxarmağa qadir yeganə şəxsiyyət məhz Heydər Əliyevdir. Əslində, bu, bütün xalqın üreyinin səsi idi. Xalqımız Heydər Əliyevin ətrafında sıx birləşməklə öz gələcək taleyini özü həll etmək niyyətində idi. Beləliklə, 1993-cü il iyunun 9-da ulu öndər Heydər Əliyev xalqın çağırışına səs verərək Bakıya qayıtdı və

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin taleyindən daha dəhşətli hadisələrin gözləndiyi ölkəmizi bələlardan, müsibətlərdən xilas etdi. Həmin gün, sözün həqiqi mənasında, ölkəmizin taleyində dönüş anı oldu, böyük qurtuluşa doğru mühüm addım atıldı. Xalqımızı nicata aparan yol bilavasitə həmin gündən başlandı.

İyunun 15-də Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan Ali Sovetinin sədri seçildi və böyük risklərə baxmayaraq, xalqın qurtuluşu missiyasını cəsarətlə öz üzərinə götürdü. Heydər Əliyev öz xilaskarlıq missiyası ilə ölkəmizin müstəqilliyini qorudu, respublikada tугyan edən ictimai-siyasi böhranı aradan qaldırdı və inkişafın təməlini qoydu. Bununla da ölkədə uzun illər davam edən gərginlik və qarşıdurma səngidi, respublikamız vətəndaş müharibəsindən və parçalanma təhlükəsindən xilas oldu. Həmin il "olum, ya ölüm" ayrıcında qalmış Azərbaycan Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində gələcəyə inamla baxan qüdrətli bir dövlətə çevrildi. 1993-cü il oktyabrın 3-də Ümummilli Lider xalqımızın böyük əksəriyyəti tərəfindən Prezident seçildi. Bu gün milli qurtuluş ideologiyasının təntənəsi müstəqil respublikamızın davamlı inkişafında özünü büruzə verir, dünyada Azərbaycanın nüfuzu daha da artır. Ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra ölkədə baş vermiş sosial-iqtisadi və siyasi inkişaf dövlətimizin möhkəmlənməsində, sivil dünyaya sıx inteqrasiya prosesinə qoşulmasında və xalqımızın strateji mənafeələrini təmin edən modern cəmiyyətin qurulmasında həlledici rol oynadı. 15 iyun Azərbaycanın tarixinə Milli Qurtuluş Günü bayramı olunması münasibətilə Şəmkirlilərin müraciəti olmuş və bu müraciəti Şəmkirlilərin adında şəxsən mən özüm hazırlamışam. Beləliklə, bu mühüm tarixi gün xalqımızın yaddaşına Milli Qurtuluş Günü kimi həkk oldu və 1997-ci ildən etibarən parlamentin qərarı ilə rəsmi bayram kimi qeyd edilir. Dünyada ölkəmizlə bağlı formalaşan fikir müsbət yönümdə dəyişdi. Məhz belə bir mürəkkəb siyasi şəraitdə Heydər Əliyevin böyük potensialı Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunmasına çevrildi. Ümummilli Liderin şəxsiyyəti, onun özünəməxsus siyasi idarəetmə qabiliyyəti, xarizması, qətiyyəti, uzaqgörənliyi böhrana son qoydu, xalqımız Azərbaycan və azərbaycançılıq ideyaları ətrafında birləşdi. Ümummilli Liderin müdrikliyi və qətiyyəti sayəsində Azərbay-

can müstəqil, demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlət kimi inkişaf etməyə başladı. Respublikanın qarşısında duran problemlər mərhələlərlə həll olundu, əmin-amanlıq, siyasi sabitlik yarandı. İctimai-siyasi, sosial-iqtisadi, elmi və mədəni həyatda əsaslı dönüş başlandı, xalqımızın bütövlüyü, həmrəyliyi, milli birliyi təmin edildi.

Ulu öndər Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi təxirəsalınmaz sosial-iqtisadi, siyasi və mədəni tədbirlərin nəticəsi kimi, bir tərəfdən Milli Ordunun formalaşdırılması, Azərbaycanın milli mənafeələrini qorumağa qadir olan nizami silahlı qüvvələrin yaradılması, torpaqlarımızın müdafiə olunması ilə bağlı mühüm addımlar atılmağa başlandı, digər tərəfdən, bütün siyasi və diplomatik vasitələrin işə salınması ilə 1994-cü ilin may ayında həyatı əhəmiyyət kəsb edən atəşkəs əldə edildi. Həyatın bütün sahələrində tərəqqi və dirçəliş baş verdi. Heydər Əliyev düşmənin xidmətləri olan bu nailiyyətlər Azərbaycanı məhv olmaqdan qurtardı, müstəqilliyimizi daimi, əbədi, sarsılmaz, dönməz etdi. Bütün bunlar 1993-cü il 15 iyun tarixinin nailiyyətləridir. Heydər Əliyevin xalqımız və tariximiz qarşısında ən böyük xidmətləri kəskin geosiyasi ziddiyyətlərin mövcud olduğu bir şəraitdə Azərbaycan dövlətçiliyini xilas etməsində, ölkəmizi parçalanıb yox olmaq təhlükəsindən qurtarmasında idi. Dövlətimizin qorunub saxlanması isə azadlığımızın, müstəqilliyimizin qorunub saxlanması, qurtuluş deməkdir. Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycanı qüdrətli, nüfuzlu, demokratik dövlət kimi görmək istəyirdi, onun hər addım və hərəkətləri məhz buna yönəlmişdi. Məhz Ümummilli Liderin uzaqgörən siyasəti nəticəsində 1995-ci ilin noyabrında demokratik, hüquqi dövlətin təməlini təşkil edən Konstitusiyaya qəbul olundu. Beləliklə, ölkədə daha genişmiqyaslı islahatlar aparılması üçün normativ-hüquqi bazanın formalaşdırılmasına başlandı. Odur ki, Milli Qurtuluş Günü Azərbaycan dövlətçiliyinin xilas günüdür. Qurtuluş günü Azərbaycanın xaosdan, anarxiyadan, hərc-mərclikdən, özbaşınalıqdan, parçalanma təhlükəsindən qurtulduğu, sabitliyə, əmin-amanlığa, demokratiyaya qovuşduğu gündür. Ümummilli Liderin qətiyyəti xalqa ruh yüksəkliyi gətirdi, inamımızı özümüzə qaytardı. Heydər Əliyevin yenilməz iradəsi, uzaqgörənliyi, fədakarlığı onu bütün dünya azərbaycanlılarının lideri edib, ömür yolu doğma Vətənə xidmət nümunəsinə çevrilib. Bütün şüurlu həyatını

canından artıq sevdiyi xalqına, ölkəsinə həsr etmiş bu müdrik siyasi və dövlət xadimi tariximizdə müstəqilliyimizin memarı və qurucusu kimi yer tutub. Heydər Əliyev fenomeninə məxsus iti zəka, müdriklik, uzaqgörənlik və əzmkarlıq ona əvəzsiz ümummilli lider mövqeyi qazandırılıb. Çoxşəxəli və zəngin fəaliyyəti, misilsiz insani keyfiyyətləri sayəsində o, zəmanəmizin əbədiyaşar dahisinə çevrilib. Azərbaycan xalqı haqlı olaraq Heydər Əliyev irsini müstəqilliyinin təminatçısı kimi qəbul edir. Qədirbilən xalqımız böyük xilaskarının xidmətlərini unutmur və 15 iyun - Milli Qurtuluş Günü hər il yüksək əhval-ruhiyyə ilə qeyd edir. Ötən illər ərzində Azərbaycan böyük inkişaf yolu keçib. Ölkəmizin inkişaf strategiyası məhz ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilib. Qazanılan bütün nailiyyətlərin əsasında Ümummilli Lider tərəfindən müəyyənləşdirilən siyasi kurs və Prezident İlham Əliyevin bu siyasi kursu uğurla davam etdirməsi faktı dayanır. Bu günün fəvqündən baxanda Azərbaycanın gələcəyi daha işıqlı və firavan görünür. Çünki müstəqil Azərbaycanın idarəçilik sükanı ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi varisi Prezident İlham Əliyevin əlindədir. Prezident İlham Əliyevin bu siyasəti uğurla həyata keçirməsi nəticəsində Azərbaycan dünyanın dinamik inkişaf edən, modernləşən, beynəlxalq miqyasda nüfuzu gündən-günə artan dövlətinə çevrilib, ötən dövr ərzində möhtəşəm iqtisadi uğurlara imza atılıb.

44 günlük Vətən müharibəsində türkü, rusu, yəhudi, ləzgisi, avarı, talışı bir olan qalib Azərbaycan. Azərbaycan dilində belə bir ifadə var: Beş barmağın hamısı bir ola bilməz. Amma Anatomiyanın yazılmamış bir qanunu var ki, beş barmağın hamısı bir olur. Bu halın adı yumruqdur. Məhz Ulu Öndər strategiyası bu strategiyayı düzgün qiymətləndirən İlham Əliyev siyasətinin nəticəsidir ki, bu torpaqlarda yaşayan xalqlar bir yumruq ətrafında birləşdilər. Bu isə Azərbaycanın multikulturalizm, tolerantlıq siyasətini bariz nümunəsi idi.

Dövlət Başçısının rəhbərliyi ilə ötən 17 il ərzində həyata keçirilən siyasətin, eyni zamanda, ölkəmizin ərazisində yaşayan müxtəlif milli, dini mənsubiyyətə malik insanları birləşdirən, məhz bunun nəticəsidir ki, bu gün dünyanın ayrı-ayrı ölkələrindəki xoşagəlməz mənzərələrdən fərqli olaraq Azərbaycanda multikulturalizm kifayət qədər yüksək səviyyədədir, Dövlət milli birliyin daha güclü şə-

kildə təmin olunmasına böyük önəm verir.

Prezident İlham Əliyevin pragmatik, uzaqgörən, ümummilli məsələlərə kifayət qədər həssas münasibət bəsləyən lider olduğunu onun son 17 ildə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə yanaşması əyani şəkildə təsdiqləyir ki, dövlətimizin başçısı bəhs olunan dövrdə Ermənistanın işğalçılıq siyasəti nəticəsində yaranan münaqişənin həllini ölkəmizin gündəliyinin mərkəzində saxladı. Prezident İlham Əliyev 17 il ərzində apardığı məqsədyönlü siyasət sayəsində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həllinə hüquqi zəmin yaratmağa nail oldu. Məhz bunun nəticəsidir ki, Azərbaycanın özünün ərazi bütövlüyünün təmin olunması uğrunda apardığı Vətən müharibəsi beynəlxalq səviyyədə böyük həssaslıqla izləndi və xaricdəki erməni lobisinin təsiri altında olan bəzi dövlətlərin təzyiq cəhdlərinə rəğmən, ölkəmiz 44 günlük müharibəni qələbə ilə başa vurdu. Onuda xüsusi olaraq vurğulamaq lazımdır ki, istər 44 günlük müharibə zamanı, istərsə də müharibədən sonra nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların və ayrı-ayrı dövlətlərin yüksək səviyyəli rəsmilərinin Dağlıq Qarabağın və ətraf 7 rayonun Azərbaycanın ayrılma tərkibi hissəsi olması barədə bəyanatlar vermələri ölkəmizin mövqeyini gücləndirən amil qismində çıxış etməklə yanaşı, məhz cənab Prezidentin rəhbərliyi ilə ötən 17 il ərzində həyata keçirilən xarici siyasətin nəticəsidir.

Vətən müharibəsindən söz düşmüşkən məlum olduğu kimi, Prezident İlham Əliyev, həmçinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin hərbi yolla həllini istisna etmirdi və zaman Azərbaycanın dövlət başçısının haqlı olduğunu təsdiqlədi. Eyni zamanda, son 17 ildə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən və davamlı iqtisadi inkişafa, ölkəmizin hər cəhətdən güclənməsinə, Silahlı Qüvvələrimizin maddi-texniki təchizatının möhkəmləndirilməsinə hesablanmış siyasətin bəhrəsini də 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı bir daha gördük. Dövlətin gücündən güc alan, Prezidentin hərtərəfli diqqət və qayğısı nəticəsində dünyanın 50 ən güclü orduları sırasında yüksələn Azərbaycan Ordusu düşmən ordusunu darmadağın edərək, ona ölümcül zərbə vurdu. Respublikamız son 17 ildə geniş iqtisadi-maliyyə imkanlarından bəhrələnməklə Silahlı Qüvvələrinin maddi-texniki təchizatının möhkəmlənməyə, döyüş hazırlığını yüksəltməyə nail olub.

Qırx dörd günlük Vətən müharibəsində Qələbəmizin memarının məhz Prezident Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev olduğunu Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa edən Lider kimi adını əbədi olaraq tarixə yazdırdı. Cənab Ali Baş Komandan Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıq salnaməsini yaratdı və 44 günlük Vətən müharibəsinin əsl qəhrəmanına çevrildi. Tarixə nəzər salsaq görərik ki, müsəlman dünyasında son iki yüz ildə heç bir müsəlman torpağı itirilməmişdi. Necə ki, şərqdə ilk Demokratik Dövlət Azərbaycanda yarandı 200 ildən sonrada torpaqlarını qaytaran Azərbaycan Dövləti oldu.

Nişan üzüyü boğçada qaldı

Şəhidlər vurulan zaman ölmür, unudulan zaman ölür... Heydər Əliyev

Ədalət deyənün əyilməz dizi,
Sizdəndir ellərin söhbəti, sözü.
Doğma Azərbaycan unutmaz sizi,
Siz torpaq uğrunda önlərsiniz!
Şəhidlər xiyabanında bir şəhid
uyuyur. Bu qəhrəman Qərbi Azərbaycanın
Hamamlı mahalının Spıtak rayonunun
Saral kəndində 1970-ci ildə doğulmuş
Əsəd Cəlal oğlu Əhmədovdur. Şərəfli müəllim
ailəsində uşaqlığı keçən, gələcəyə əhd-peyman
bağlayan, lakin arzuları üreyində qalan, mərmər
daşlarda heykələ dönüb əbədiyyətə qovuşan
Əsəd Əhmədov haqqında fikirlərimi hekayə
halında cəmləşdirməyə çalışdım. Onun haqqında
məlumatları tək bacısı olan məktəbimizin müəllimi
Afidə Əhmədovadan aldım.

Əsəd dünyaya göz açanda tale onun ömür kitabına acı bir kədər yazıbmış. Bu qəhrəman oğul Daşdəmirililər tayfasından olan Qaçaq Bəkirin nəslindəndir. Atalar gözəl deyib: "Ot kökü üstə bitər." Belə ki, Bəkir Qurban oğlu çar Rusiyası dövründə qaçaqçılıq edib şöhrətlənmişdir. Həmin vaxt bir erməni ilə arasında münafişə olur və zoğal çubuğu ilə onu məhv edir. Bəli, tarix təkrar olunur. Əsəd Əhmədov da ziyalı ailəsində böyümüş, kənddə ziyalılığı ilə nüfuz qazanmış atası Cəlal müəllimdən dərs almışdı. Ailənin beşinci övladı olan Əsəd orta məktəbdə oxuyarkən davranışı, bilgisi ilə hamıdan seçilirdi. 1988-ci ildə Spıtak rayonunda zəlzələ baş verir. Həmin vaxt oradan köçürülən ailələrdən biri də Cəlal müəllimin ailəsi olur. Bakıya pənah gətirən Əsəd 5 nömrəli texniki-peşə məktəbində elektrik peşəsinə yiyələnir. 1989-cu ildə Sovet Ordusu sıralarında Almaniyada hərbi xidmət keçir. Xidmətdən sonra Milli Orduya üzv yazılır. 1992-ci ildə Xocalı faciəsindən sarsılan Əsəd cəbhəyə yola düşür. Həmin vaxtı Şuşanın Zarıslı, Tuşssu, Salatınkənd yaşayış məntəqələri uğrunda döyüşlərdə fəal iştirak edərək, 70-ə qədər erməni quldurunu məhv edir. Ölümündən qorxmayan Əsədin həyat yolu kimi döyüş yolu da qısa olur. Alın yazısı deyilən bir həqiqət var ki, orada eniş-yoxuşlar, zülmət, işıq, bəxtiyarlıq, göz yaşları var. Alnına nə yazılıbsa o da olmalıdır. Şəhidlik də alın yazısıdır.

Həyatda Günəş və ölümün üzünə dik baxmaq olmur. Yalnız qəhrəmanlar

ölümün üzünə dik baxırlar. Belə bir deyim var: "Qalarsa göy bəyənəsin, ölərsə yer bəyənəsin." Şəhidlərimizi isə hər ikisi bəyənir. Onlar əməlləri ilə tarix yazırlar. Vətənpərvərlik ailədən başlayır. Simuzər ananın, Cəlal müəllimin tərbiyəsi buna bariz nümunədir. Əsəd qəhrəmanlığı Böyük Vətən müharibəsi illərində qəhrəmancasına həlak olmuş Azərbaycan Sovet Ensiklopediyasında yer almış əməlləri Veysel və Rəsul Əhmədovlardan öyrənmişdir. Cəlal müəllim ailədə 5 igid oğul, 1 qız övladı böyütmüşdü. Qardaşı Qarabağ qazisi kapitan İntiqam Əhmədov da bu il dünyasını dəyişmişdi. Bir ailəyə 2 zərbə vurulmuşdu. Əsədin vətənpərvərliyi haqqında sinif müəllimi Aslan müəllim və sinif rəhbəri Şahbəndiyar müəllim danışarkən Əsədin yenidən orduya getməsinə rayonumuzdan 15 nəfərin, kəndimizdən isə 3 nəfərin qətlə yetirildiyini əsas gətirirdilər. Anası Simuzər ana bir dəfə onun əlinin yaralandığını görüb narahat olanda o deyir: "Qəm yemə, ana! Əlimin yaralanması nə böyük şeydir?" Həmin vaxtı o bacısı Afidəni qızıl mağazasına apararaq bir nişan üzüyü və sırğa alır: "Bacı, saxla erməniləri qovan kimi bilirsən də..." Gedəndə o atası Cəlal müəllimə deyir ki: "Ölsəm, qəhrəman kimi öləcəyəm, girov düşməyi ağılına belə gətirmə."

Sən demə insan öz qısa ömrü ilə bütöv bir insan ömrü yaşaya bilərmiş və ölümdən yüksəkdə dayanan bir zirvəyə qalxa bilərmiş. Bəli, Əsəd də şərəfli ölümü ilə əbədi ölümsüzlüyə qovuşdu. İyulun 31-i onun son döyüşü oldu. Qarayaqaya və Kətik yaşayış məntəqələrinin azad edilməsində düşməni onu qana boyadı. O gəzib doymadığı Dəlidağı, Kərim bulağını, Pəmbək çayını, dostları və nişan göndərəcəyi el qızını gözləri önünə gətirdi. Qəlpələr dünən onun mükafat aldığı pulları qana boyamışdı. Belkə də o son dəfə anasını xatırladı:

Mənim üçün ağlama,
Ana şəhid olmuşam.
Üreyimi dağlama,
Haqqa şahid olmuşam.

İsti yay günlərinin birində Əhmədovlar ailəsinin qapısı təlaşla döyüldü. Hərbi paltarlı şəxslər çətin də olsa ölüm xəbərini onlara deyər bildilər. Tez bir zamanda göy guruldadı, şimşək çaxdı, yağış yağdı, sanki bu ağır itkiyə görə təbiət də ağlayırdı. Bacısı Afidə qeşş edərək "Nişan üzüyü boğçada, arzun üreyində qaldı, qardaş!" dedi. Əsəd! Vətən oğlu! Sən şəhidlik qismətinlə müqəddəsliyə qovuşdu. Anadan

olduğun ayda da əbədiyyətə qovuşdun. Nişan üzüyün göz dağı oldu. Simuzər anaya, Afidə bacıya, Cəlal atasına. Adını gizli saxladığın bir gözəlin bəxt ulduzu beləcə söndü. Müəllimlər müəllimi olan Cəlal müəllim sənəin yoxluğuna dözə bilmədi, aramızdan vaxtsız getdi. Simuzər ana isə hər qapı açılib örtüləndə baxır, bir oğul yolu gözləyir: "Başını uca tut, ana, sənəin oğlun vətən, torpaq uğrunda şəhid olub."

Beləcə, bir ömür də soldu. İki gəncin taleyi yarımcıq qaldı. Əsəd yaşasaydı yəqin ki, Azərbaycana neçə-neçə vətənpərvər oğul, qız bəxş edəcəkdi. Vətən eşqi səni Cəlal müəllimdən, Simuzər anadan alıb el-obaya, Azərbaycana oğul elədi. Vətən oğlu isə heç zaman unudulmur. 05 fevral 1993-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti sənə "Milli Qəhrəman" fəxri adı verdi. Simuzər anaya vətənpərvər oğul tərbiyə etdiyinə görə "Məhrəban ana" medalı təqdim etdi. Şəhidlər xiyabanında məzarının qara lenti üzərində belə bir ürəkdağlayan sözlər yazılmışdı: "Ölümünə inanmıram, Əsəd! Mən səni dəliçəsinə sevirəm, sevirəm, sevirəm. Sənə necə olacaq bilmirəm..."

Yəqin ki, bu sətirlər adını gizli saxladığın el qızının sənə son sözləri idi. Belkə də el qızı sənə bunları da çatdırmaq istəyirmiş:

Sən gedəndən hey basıram səbrimi,

Bölməkçün hesabımı-cəbrimi.

Qoy yanında qazım sonra qəbrimi,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün...

Bakının Yasamal rayonunda bir küçə və 308 nömrəli məktəb Əsəd Əhmədovun adını daşıyır. Torpağı vətənləşdirən oğullar, adlarını da əbədləşdirirlər. Kaş yaşayıb Ali Baş Komandan İlham Əliyevin uzaqqörən siyasəti ilə bu müharibədə necə qalib olduğumuzu görəydin. 44 günlük müharibədən zəfərlə çıxmağımız hamını sevindirdi. Bu sevinc payı Sizə də çatır, çünki qələbəni ilk dəfə Sizlər çalmısınız. Rahat yatın, elin qəhrəman oğulları, torpaqlarımız işğaldan azad olunub və sükən xalqın yeganə etibar etdiyi, məğrur sərkərdəmiz İlham Əliyevdir. Ümid edirik ki, bundan sonra da müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi altında qədim Azərbaycan torpaqları olan Zəngəzur, Göyçə, İrəvan mahalları da işğaldan azad olunacaqdır.

**Nazilə Rəsul qızı Əliyeva,
Nərimanov rayonu, 177 nömrəli
tam orta məktəbin dil ədəbiyyat
müəllimi, metodbirleşmə sədri**

YAP Tərtər rayon təşkilatı Qurtuluş Gününə həsr olunan tədbir keçirib

YAP Tərtər rayon təşkilatının 15 iyun Milli Qurtuluş Gününə həsr olunan növbəti tədbiri bir qrup partiya fəali və Heydər Əliyev Mərkəzinin kollektivinin iştirakı ilə keçirilib.

Öncə tədbir iştirakçıları Ulu Öndərin rayonun Heydər Əliyev mərkəzindəki fəaliyyətindəki büstü önünə tər gül-çiçək dəstələri qoyaraq Onun xatirəsini ehtiramla yad ediblər və Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətini özündə əks etdirən foto stendlə tanış olublar.

YAP rayon təşkilatının sədri Ramiz Şabanov tədbir iştirakçılarına Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyəti, Azərbaycan dövlətçiliyinin qurulması və inkişaf etdirilməsində ki misilsiz xidmətlərindən, Onun ideyalarının həyata keçirilməsi sahəsində Azərbaycanın qüdrətli dövlətə çevrilərək 30 ilə yaxın bir müddətdə işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsindən, bu gün Onun siyasətinin ardıcılıqla yerinə yetirilməsi sayəsində ölkəmizin region dövlətləri, eləcə də dünyanın sayılıb-seçilən ölkələri arasında səsi eşidilən bir ölkəyə çevrilməsindən danışdı.

Tədbir iştirakçılarından Əmirxanlı Mərziiyyə, Məmməd-zadə Rəqsanə, Mustafazadə Orxan və başqaları da çıxış edərək Azərbaycan xalqının və dövlətinin bu günü və gələcəyi naminə Ulu Öndər Heydər Əliyevin irsinin öyrənilməsi, müəyyənləşdirdiyi strateji xəttin davamının müasir Azərbaycan dövlətinin daha işıqlı və daha firavan həyata malik olmamızda əhəmiyyətli rol oynayacağını vurğulayıblar.

Rəfiqə

"Ermənistan" bloku: "Ölkə cəsuslarla doludur"

Bütün ölkə indi cəsuslarla doludur. SIA Ermənistanı məxsus armenianreport.com saytında yayımlanan məlumata istinadən xəbər verir ki, bu sözləri "Ermənistan" blokundan deputatlığa namizəd Vəqə Akobyana 11 iyun Kotayk bölgəsinin Abovyan şəhərində seçkiqabağı təşviqat zamanı keçirdiyi mitinqdə söyləyib. O, deyib ki, bu temple, bu sürətlə azərbaycanlılar sabah İrəvana çatacaq.

Akobyana, erməni hakimiyyət orqanlarının koronavirusla mübarizə daxil olmaqla bütün sahələrdə uğursuz olduğunu qeyd edib. "Xalqı müharibədə məğlub olmağa istiqamətləndirdilər. Hələ neçə qurbanımızın olduğu və neçə nəfərin itkin düşdüyü belli deyil. Hər yerdə xaos hökm sürür. 20 iyun tarixində bu biabırçı səhifəni bağlayacağıq. Nikola və bəli çantalılara yox deyirik", deyər Akopyan bildirib.

İnam Hacıyev

Bir şilləyə “Mayn kampf” və silah, yaxud radikalların Fransa polisini tənqid etməyə cürəti çatarmı?

Fransada regional seçkilər keçiriləcək. Bu seçkilərin birinci turu iyunun 20-də, ikinci turu isə iyunun 27-də baş tutacaq. Bu səbəbdən də Makron son müddət ərzində ciddi şəkildə tədülənmiş imicini normallaşdırmaq, səs qazanmaq üçün turnelərə çıxıb. Elə son vaxtlar Makronun

Fransanın bacısı olan Ermənistanı “xüsusi diqqət” göstərməsi, erməniləri dəstəkləməsi də ölkəsində yaşayan çoxsaylı ermənilərin və erməni lobbisinin dəstəyini almaq üçündür. Nə isə bu mövzu başqa bir müzakirənin predmeti olduğundan keçirəm əsas məsələyə...

sibət birmənalı olmadığı bir şəraitdə Azərbaycandakı “5-ci kolon” dərhal “müdafiə modunu” aldı. Əvvəlcə bir ölkənin prezidentinin şillələnməsini demokratiya hesab etdilər. Sonra gördülər ki, bu düzgün istiqamət deyilmiş. Daha sonrakı tezisə əsasən

ğillər danışan Qənimət Zahid kimi birhüceyrəlilər niyə Fransa polisində söz deyə bilmirlər? Necə olur ki, Fransız polisi hansısa bir gəncin üzərindən oyun qurub, onu faşistlər və monarxistlərlə əlaqələndirib, Makronun demokratik imicini bərpa etməyə çalışır, seçkilərin nəticəsinə təsir edir, bu yolda gənclərə iftira atır, beləliklə olur yaxşı, amma Azərbaycan polisi parlamentdə vənə dahlıq, polisə qarşı zorakılıq, vətəndaşlara qarşı xuliqanlıq və dələduzluq etdiyi, narkotik satdığı üçün hansısa cəbhəçiləri saxlayanda olur pis? Məntiq bunun harasındadır? Dünyanın hər yerində polis elə polisdirsə, niyə Azərbaycan polisi parlamentdə vənə dahlıq, polisə qarşı zorakılıq, vətəndaşlara qarşı xuliqanlıq və dələduzluq etdiyi, narkotik satdığı üçün hansısa cəbhəçiləri saxlayanda olur pis? Məntiq bunun harasındadır? Dünyanın hər yerində polis elə polisdirsə, niyə Azərbaycan polisi parlamentdə vənə dahlıq, polisə qarşı zorakılıq, vətəndaşlara qarşı xuliqanlıq və dələduzluq etdiyi, narkotik satdığı üçün hansısa cəbhəçiləri saxlayanda olur pis? Məntiq bunun harasındadır?

Bir sözlə, bu gün əsas sual ondan ibarətdir ki, Qənimət Zahid, Məhəmməd Mirzəli kimilərin Azərbaycan polisində dediyi sözləri Fransa polisində söyləməyə cürəti çatarmı? Deyə bilərlərmi ki, Fransa polisi Demyen Tarelə şiddətli işgəncələr verib? Əli Kərimli status yazı bilərmə ki, fransız polisindən görünməmiş vəhşilik? Yaxud, adını hüquq müdafiəçisi qoymuş riyakar Rüfət Səfərov bəyanat verə bilərmə ki, Fransa polisi Demyen Tarel üzərində “armatur, dubinka, butulka” sınağı keçirib?

Xeyr, heç bir zaman deyə bilməzlər. Çünki onların Azərbaycan dövlətinə və polisində atdıqları ləkəyə görə elə Fransadakılar tərəfindən maliyyələşirlər. Sizcə, onlar yedikləri qaba tüpürərlərmi?

Ramil Velibəyov

AXCP yetkilisi Əli Kərimlini ifşa etdi

Trol şəbəkəsi yenidən üzə çıxdı - bu dəfə Tofiq Yaqublunun hesabına

YAP-in sosial media qrupunun rəhbəri Ramil Velibəyovun Tofiq Yaqublunun ifşasına dair danışılmaz faktlara əsaslanan statusu, yəni “Milli Şura”nın koordinasiya şurasının üz-

vü olan Yaqublunun 60 minlik bahalı avtomobilə sahib olması, eləcə də digər ifşaları nədənsə AXCP üzvlərini ciddi təlaşlandırır.

Facebook səhifəsində paylaşılan həmin statusun şərh bölümündə yaşanan olay isə istər-istəməz diqqət çəkib. Belə ki, sosial şəbəkələrdə istifadəçiləri ən ağır formada təhqir etməyi ilə tanınan cəbhəçi yetkili qadın Dilə Miriyeva yenə də ağası Əli Kərimlinin söyüş maşını roluna girərək şərh bölümündə özünü necə deyər, “axırncı yola” qoyub.

Dilə Miriyeva bir anın içində özü də bilmədən Əli Kərimlini və üzvü olduğu AXCP-nin trolluq fəaliyyəti ilə məşğul olduğunu ifşa edib

Digər şərhlərə nəzər saldıqda isə Dilə Miriyevanın çoxlu sayda səhvlər buraxmış olduğu həmin şərhinin bütün istifadəçilərə cavab olaraq copy-paste (kopyalama) etmələri məlum olub. Fakt olsun deyə cəbhəçi qadının trol-

linq fəaliyyətini təqdim etdiyimiz fotoda nümayiş etdiririk. Yəni bu danışılmaz, təzibolunmaz faktdır ki, AXCP sədri əslində partiya idarəçiliyi ilə məşğul olmur, o, sosial şəbəkələrdə trol şəbəkələri vasitəsi ilə özünün iyrənc oyunlarını davam etdirir. Beləliklə, Dilə Miriyeva bir anın içində özü də bilmədən Əli Kərimlini və üzvü olduğu AXCP-nin trolluq fəaliyyəti ilə məşğul olduğunu ifşa edib. Necə deyər, kor-kor, gör-gör...

Bu cür suallar əlbəttə ki, ictimaiyyəti narahat edir və cavab istəyir!

Tofiq Yaqubluya gəlincə isə, onun 60 min manatlıq maşın sürməsi sosial şəbəkələrdə əsl fırtına effekti yaradıb. Sosial şəbəkə istifadəçiləri sual edirlər ki, heç bir yerdə işləmədiyini deyən, gəliri olmayan, özünü faqır, kasıb kimi təqdim edən Tofiq Yaqublu 60 min manatlıq maşını nə ilə, hansı pulla alıb? Bu qədər var-dövlət sahibbi olan, ən azından 60 min manatlıq maşın sürən Tofiq Yaqublu bu günə qədər neçə şəhid ailəsinə və qaziyə yardım edib?

Bu cür suallar əlbəttə ki, ictimaiyyəti narahat edir və cavab istəyir. Axı o, hər gün canlı yayımlarda ağzi köpüklənə-köpüklənə şəhid ailələrinin, qazilərinin məddi durumunun “aşağı olmasından”, onlara diqqət və qayğının “olmamasından” giley-lənir. Bəs özü 60 min manatlıq maşın ala bilirsə, nə üçün bu günə qədər həmin o “diqqət” və “qayğıdan” kənarda qalımsız şəhid ailələrinə və qazilərə yardım əlini uzatmır? Bir də ki, nəyə görə Əli Kərimlinin söyüş maşını Dilə Miriyevaya demir ki, “ay adam, bəsdir bu qədər söyüş yazdın, yazdıqca bizi daha çox ifşa edirsən”? Yəqin bu yaxınlarda onun bu addımı atacağını düşünmək olar. Axı get-gedə çırkab batalıqda daha çox batmağa başlayırlar, özü də bu dəfə birdəfəlik...

Rövşən RƏSULOĞ

Gülyana

Beləliklə, seçki turnesinə çıxan Makron bir sürprizlə qarşılanır. Drom regionuna səfəri zamanı Makron yerli sakinlərə yaxınlaşaraq onlarla söhbət etməyə başlayır və bu zaman kütlə arasında olan Demyen Tarel adlı gənc ona nəse deyərək üzünə silə vurub. Əlbəttə ki, prezident mühafizəçiləri və polis dərhal Makrona silə vuranda, bu anı çəkəni də saxlayıblar...

Makronun özünün ona silə vurunu “ultrazorakılığın” nümayəndəsi adlandırmasından sonra Valans məhkəməsinə Demyen Tarel in işi araşdırılıb və barəsində hökm verilib. O, dörd ay müddətinə azadlıqdan, üstəlik də 14 ay da şərti azadlıqdan məhrum edilib.

Fransa polisi isə apardıği araşdırma zamanı silə vuranların evindən Adolf Hitlerin “Mayn kampf” kitabını, eyni zamanda qılınc, xəncər və tufəng tapıb. Hətta, həbs olunanın sosial şəbəkə hesabları da araşdırılıb və müəyyənən ki, o, monarxiya tərəfdarı imiş, ultrasağçı ideologiyaya maraq göstərmiş. Həmçinin, “İnstagram” səhifəsində orta əsr geyimində və əlində uzun qılınc-la selfi də edibmiş. Makron tərəfdarları da bu silləni “ideoloji iz” adlandırıblar. Hətta, ehtimal ediblər ki, sil-

lə vuran 1993-cü ildə çəkilmiş filmə Jan Renonun personajını ifa edib.

Bütün bu məlumatları ona görə diqqətinizə təqdim etdim ki, Makrona silə vurulması hadisəsi ətrafında cərəyan edən bütün hadisələrdən xəbərdar olasıınız və doğru təhlil əsnasında düzgün qənaətə gəlsiniz. Bəs, bu düzgün qənaət nə üçündür, deyə soruşa bilərsiniz?

Bildiyiniz kimi, Makronun şillələnməsi sosial şəbəkələrdə və mediada sürətlə yayıldı, gündəm oldu. Fransa daxilində və Avropanın bir çox ölkələrində Makronun bu məsələsinə münas-

sayıə yaydılar ki, guya Makrona silə vuran gənc bağışlanıb və buraxılıb. Amma sonra məhkəmə prosesi oldu və bu “müdafiə tezi” də işə yaramadı. Təsəvvür edin ki, Məhəmməd Mirzəli, Qənimət Zahid, Rafael Piriye, Vidadi İsgəndərli, Əli Kərimlinin əmisioğlu İncilab Kərimov və başqaları iki cəhdə Makronu təmizə çıxara bilmədilər və sonda yenidən Azərbaycan polisində ləkə atmaqda çıxış yolu tapdılar.

Haqlı olaraq suallar meydana çıxır ki, necə olur hər addım başında Azərbaycan polisi haqqında uydurma na-

“Siyasətdə söyüş söymək təqdir olunmur”

liğı getirə bilər” sualına cavab olaraq M.Rəhimli bildirdi ki, ümumiyyətlə, harada yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlı ölkənin milli-mənəvi dəyərlərini və maraqlarını qorumağa çalışmalıdır: “Bir növ vətənpərvərlik nümayiş etdirməlidir. Düşünürəm ki, azərbaycanlılar istənilən bir situasiyada ölkəmizin və dövlətimizin milli maraqlarını sarsıtmaq kimi bir hala yol versinlər. Amma azərbaycanlıların buna tərbiyələri və əxlaqi imkan vermir. Çünki bizim milli-mənəvi dəyərlərimiz azərbaycanlıları satqınlıqdan uzaq saxlayır. Təbii ki, sataraq irəliləmək, vəzifədə yüksəlmək, kimlərsə yaltaqlanmaq, bu, Qafqaz xalqları arasında ermənilərə məxsus bir şeydir. Amma düşünürəm ki, Azərbaycanın milli mənafehləri baxımından hansısa bir tənqidi fikirlər səsləndirilir, buna normal yanaşmaq olar. Amma heç bir halda dövlətçiliyimizə zərər vuran hərəkətlərə yol verilməməlidir”.

“Siyasətdə söyüş söymək təqdir olunacaq bir şey deyil. Bu tendensiyalardan əl çəkilməlidir. Çünki bu, heç kəsə baş ucalığı gətirmir. Kimlərsə bu məsələdən ortağ mövqedən çıxış etməsi də müttəfiqlik sayıla bilməz”. Bunu SİA-ya açıqlamasında Ədalət Partiyasının Aparat rəhbəri Mü-təllib Rəhimli deyib. Onun sözlərinə görə, siyasi müstəvidə, əxlaqi çərçivədə söyüş yolverilməzdir: “Siyasi mübarizə isə söyüşü ümumiyyətlə qəbul etmir. Çünki bu, bütövlükdə cəmiyyətin heyatına təsir göstərir”.

“Xaricdə oturub Azərbaycanın Qarabağdakı qələbəsinə, ölkədəki sosial iqtisadi uğurlara kölgə salan açıqlamalar vermək nə dərəcədə azərbaycanlıya baş ucalığı getirə bilər” sualına cavab olaraq M.Rəhimli bildirdi ki, ümumiyyətlə, harada yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlı ölkənin milli-mənəvi dəyərlərini və maraqlarını qorumağa çalışmalıdır: “Bir növ vətənpərvərlik nümayiş etdirməlidir. Düşünürəm ki, azərbaycanlılar istənilən bir situasiyada ölkəmizin və dövlətimizin milli maraqlarını sarsıtmaq kimi bir hala yol versinlər. Amma azərbaycanlıların buna tərbiyələri və əxlaqi imkan vermir. Çünki bizim milli-mənəvi dəyərlərimiz azərbaycanlıları satqınlıqdan uzaq saxlayır. Təbii ki, sataraq irəliləmək, vəzifədə yüksəlmək, kimlərsə yaltaqlanmaq, bu, Qafqaz xalqları arasında ermənilərə məxsus bir şeydir. Amma düşünürəm ki, Azərbaycanın milli mənafehləri baxımından hansısa bir tənqidi fikirlər səsləndirilir, buna normal yanaşmaq olar. Amma heç bir halda dövlətçiliyimizə zərər vuran hərəkətlərə yol verilməməlidir”.

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “Gender, ailə və demografiya məsələlərinin işıqlandırılması” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Qızqaçırma: “başlıq”dan qaçmaq, yoxsa zorakı evlilik?

Hüquqşünas: “Qızqaçırma insan oğurluğu olaraq hüquqi baxımdan cinayət sayılır”

Psixoloq: “Zorla qaçırılan qızlarda bütün kişilərə qarşı nifrət hissi formalaşır”

“...Əvvəlcə biri ağzımı əlləri ilə qapadı, sonra o biri qollarımı dartıb arxamda çarpazladı, ikisi ayaqlarımdan tutdu, başqası da maşını sürüb yaxına gətirdi, sonra da birləşib sürüyə-sürüyə mənə maşına oturdular, ərtafımdakı o qədər insandan biri mənə kömək etmədi...”

Herodot qız qaçırmadan nə yazıb?

Son vaxtlar bir az azalan, amma hələ yox olmayan bir adət var, qız qaçırma adəti. Bu adətin hardan gəlməsi, necə yaranması, hansı səbəblə gerçəkləşdirilməsi barədə bir az araşdırma etdik. Gedib qədim Yunanıstana çıxdıq. Herodot yazır ki, finikiyalılardan gələn bu adət bir zamanlar bir kralın qızının qaçırılması ilə başlayıb.

Aralıq dənizindən reallaşdırdıqları dəniz səyahəti zamanı finikiyalılar ticarət məqsədi ilə yunan sahillərini də gezirlər. Arqos (sonrakı adı Ellada) kralının qızı İo bir neçə qızla dəniz sahilinə gəlir və finikiyalıların qurduğu bazarda gəzişir, gəmilərdəki mallara baxır. Bu vaxt finikiyalılar İo və bir neçə qızı tutub gəmidə gizlədirlər və Misirə aparırlar. Yunanlar eyni qayda ilə cavab verirlər, Tir kralının qızını əvəzində qaçırlar. Beləcə, öz aralarında ödəmiş olurlar.

Bununla da iki xalq arasında qız qaçırma yarışı başlayır, biri digərinə inad qız qaçırır, o biri də qisas almaq üçün əvəzində onlardan bir qız aparır. Herodot bu qız qaçırma yarışından bəhs edərkən yazır: “İo əslində öz istəyi ilə qaçırılıb, çünki həmin gəminin kapitanı ilə eşq yaşayıb və hamilə qalınca qoşulub qaçmağa qərar verib. Bir qadını qaçırmaq haqsızlıqdır, amma buna görə intiqam almaq da çılğınlıqdır, həm də qadın istəməsə kişi onu qaçıra bilməz”.

Qaçırılmalara qurulan izdivaclar boşanma ilə nəticələnir?

Azərbaycanda qızqaçırma hadisələri tez-tez baş verir və bir növ ənənəyə çevrilib. Aparılan araşdırmalara əsaslanaraq deyə bilərik ki, qız qaçırma hallarının bir hissəsi hər iki tərəfin razılığı ilə olur. Belə ki, valideynlərin razılığı vermədiyi izdivacı qurmaq istəyən gənclər çıxış yolunu bunda görür. Bəzən də qızın ailəsi razı olmur, oğlan tərəfi məsələni bu cür “həll edir”.

Qeyri-rəsmi statistikaya görə, qız qaçırılması hallarının 95%-i evlilik məqsədi ilə olur. Çox maraqlıdır ki, zorla qaçırılma ilə qurulan ailələrin 75%-i boşanma ilə nəticələnir. Amma qızın şəxsən öz istəyi ilə qaçması faktı da az deyil. Eləcə də, ailələr arasında düşmənçilik varsa, biri digərinin qızını qaçırır sonra geri qaytarmaqla da qisas alır. Bu cür hallar Türkiyədə və İranda daha çox baş verir.

Bir çox hallarda qaçırılan qız bu nigaha razı olmasa da geri dönmür. Bizim cəmiyyətdə bu cür qızlara normal baxmırlar, günahı olmasa belə hamı onu günahlandırmağa həvəslidir.

Sosioloq: “Cəmiyyət o qızın həyatını məhv etdi”

Ümumiyyətlə, qız qaçırılmasının həm mənəvi, həm də maddi tərəfdən bir çox səbəbi var. O cümlədən, ölkəmizin hər bölgəsində bu məsələyə başqa cür münasibət var. Sosioloq Səidə Qarayeva deyir ki, əksər rayonlarda qız qaçıran oğlana qəhrəman kimi baxırlar. Amma elə rayonlarımız da var ki, qızı qaçırılan ailə hədsiz dərəcədə mənəvi sarsıntı keçirir, bu isə son nəticədə düşmənçiliyə belə səbəb olur.

Sosioloq deyir ki, bu məsələdə əsas maddi amillər böyük rol oynayır. Bəzən iqtisadi vəziyyəti yaxşı olmayan ailələr bu vasitəyə əl atırlar. Çünki adətlərə görə, qız

evinə hədiyyələr, xonçalar aparılmalıdır. Buna imkanı olmayanlar da qaçırmayı planlaşdırırlar:

“Bəzən də gənclər sevir, amma valideynlər razı deyil, o zaman onlar “qoşulub qaçırırlar”. Bəzən isə qız razı olmur, oğlan qaçırmaqla məsələni həll edir. Bu, artıq cinayət məsuliyyəti deməkdir. Oğlan tərəfi bunu bilir, amma ümid edir ki, qaçırılan qız adı çıxmasın deyərək geri qayıtmayacaq və şikayət etməyəcək”.

Ekspertrin fikrincə, bəzən qaçırılan qızlar sevmədiyi biri ilə ailə qurmaq istəmir və geri qayıtmağa özündə güc tapır: “Cəmiyyət bu cür qızlara birmənalı baxmır. Şəxsən tanıdığım bir ailənin başına bu cür əhvalat gəlmişdi, qızın əl-qolunu burub zorla qaçırmışdılar, heç mənzil başına çatmamış yolda qovalayıb maşını saxlamışdılar və qızı geri qaytar-mışdılar. Amma cəmiyyətin qınağı o qızın həyatını məhv etdi. İnsanlar “əl deyib, qaçırılıb, artıq alan olmaz” deyərək qeybət edir bu cür hallar olanda”.

Başlıq pulu: Ay alan, qız satıram!

Bəzi bölgələrimizdə “başlıq pulu” deyilən bir məfhum da var. Bu, ərə verilən qıza görə valideynlərinin tələb etdiyi müəyyən məbləğdə puldur. Daha dəqiqi desək, bu, qızını bir neçə min manata satan valideynin “qəniməti”dir. Get-gedə azalan bu adətin də kökündə hansı səbəblərin durduğunu öyrənməyə çalışdıq.

Qıza görə başlıq tələb edilməsi məsələsi ilə bağlı sualımıza cavab verən sosioloq bildirdi ki, başlıq daha çox inkişaf etməmiş ölkələrin problemidir. Orta Asiyada, xüsusilə də Özbəkistanda bu məsələ daha qabarıqdır: “İranda isə bu məsələ arzuolunmaz həddə çatıb. Orada gənclərin başlıq puluna gücləri çatmadıqları üçün çoxusu Azərbaycana gəlib burada evlənir. Bizdə bu qədər çox yayılmayıb. Valideynlər çox vaxt təmənkərlilik məqsədi ilə alır başlıq

pulunu.

Bəzisi də dəb xatirinə alır. Bu cür insanlarda belə bir fikir formalaşmış ki, başlıq almadan qız ərə verirsə ətərdakılar deyəcək ki, fi-lankəs qızının qiymətini bilmədi. Başlıq pulu almayan və ya az alan atalara cəmiyyət lağ edir ki, qızına heç nə vermədilər ya da ki, az verdilər. Bu fikirləri atmaq lazımdır, düşüncədə, təfəkkürdə dəyişiklik lazımdır. Qız uşağı mal, məhsul deyil ki, pulla satasan. Ailə də pulla adam alınıb qurulmur”.

Qızqaçırma insan oğurluğu olaraq hüquqda cinayət sayılır

Hüquq məsləhətçisi Kamran Məmmədov deyir ki, bu, konkret olaraq insan oğurluğudur: “Bir insanı zorla, əl-qolunu bağlayaraq istəmədiyi bir şeyə məcbur etmək- qaçırmaq cinayətdir. Əgər qız şikayətçi olmasa, qanunla bu cinayət sayılmır. Yox, qız şikayət edərsə, bunu edənlər Cinayət Məcəlləsinin 144.1 maddəsi ilə mühakimə edilir. Bu maddəyə görə, adam oğurluğu 5 ildən 10 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır”.

Qeyd edək ki, Cinayət Məcəlləsinin 144.2.3. maddəsinə görə hadisə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə cəzası daha da artır. Bu halda həmin şəxslər 8 ildən 12 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, qanunvericiliyimizdə qaçırılan qızın ona dəymiş fiziki, mənəvi zərərə görə kompensasiya ödənilməsi tələbi barədə heç bir maddə yoxdur.

Hüquqşünas Elçin Namazovun sözlərinə görə qaçırılma, qanunların dili ilə desək adam oğurluğu yetkinlik yaşına çatmamış şəxsə qarşı törədilibsə, o zaman həbs müddəti artırılır: “Cinayət Məcəlləsinin 144.3. maddəsinə görə hadisə yetkinlik yaşına çatmayan şəxs barəsində törədil-

dikdə və ya ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə və ya digər ağır nəticələrə səbəb olduqda- 10 ildən 15 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır. Əməllərində başqa cinayətin tərkibi olmayan və oğurlanmış adamı könüllü azad edən şəxs isə cinayət məsuliyyətindən azad olunur”.

Psixoloq: “Qaçırılan qızlarda güvənmə hissi əbədi olaraq yox olur”

Qaçırılma zamanı qızların keçirdiyi stress, qoxu və digər psixoloji problemlər barədə suallarımızı cavablandıran psixoloq Aydın Əsədov bildirdi ki, başına bu cür hadisələr gəlmiş qızlar bir də heç vaxt kimsəyə güvənmirlər: “Onlar ətraflarına sədd çəkirlər və mümkün olduğu qədər kimsəni bu səddi keçməyə qoymurlar. Sonradan ailə qura bilirlər, amma həyat yoldaşlarına belə güvənə bilmirlər. Qaçırılan qızlarda bütün kişilərə qarşı qəribə bir nifrət hissi yaranır”.

Aydın Əsədov bildirdi ki, pasiyentləri arasında indiyədək cəmi birçə nəfər bu məsələ ilə bağlı müraciət edən olub: “Qızlar bu hadisəni heç vaxt unut-murlar, yol gedərkən, evdə olarkən, əylənərkən, iş görərkən onların ağlında cəmi bir şey var- “mənə kimsə zərər verəcək!”. Köməyimizdən yararlanmaq istəyən həmin qız ətrafının münasibətindən şikayət edirdi, hamının ona tənə, kinayə və dirnaqarası baxmasından danışdı və onu üzən ən mühüm şeyin məhz bu davranışlar olduğunu deyirdi”.

Psixoloq deyir ki, qaçırılan qız onu qaçıran oğlanla ailə qursaydı, bu, bəzi hallarda daha böyük problem yaradır. Çünki ailə güvən hissi üzərində qurulmalıdır, ailənin təməlinə bu hiss olmasa heç vaxt möhkəm olmaz. Çox vaxt da belə olur. Qaçırılma ilə qurulan ailələr tez dağılır.

Lalə Mehralı

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

12 iyun

Mariya Stadnik “Poland Open” turnirinin qalibi olub

Güleşçimiz Mariya Stadnik Polşanın paytaxtı Varşavada keçirilən “Poland Open” turnirinin qalibi olub. Turnirdə 50 kiloqram çəki dərəcəsində mübarizə aparan güleşçimiz startda Rumıniya idmançısı Emiliya Alina Vuku tam üstünlüklə məğlub edib. Dördüncü finalda ABŞ təmsilçisi Erin Qolston qadın güleşinin canlı əfsanəsi qarşısında cəmi 1 dəqiqə 18 saniyə duruş gətirə bilib. Yarımfinalda təmsilçimiz rusiyalı Mariya Tiumerekovla qarşılaşıb. Rəqibini məğlub edən M.Stadnik finala

adla-yıb. Həllədicisi görüşdə Ukrayna idmançısı Oksana Livaçı üstələyən M.Stadnik turnirin qızıl medalına sahib olub.

edək ki, turnirdə sərbəst güleşçilərimiz Hacı Əliyev (70 kq) və Hacımurad Hacıyev (74 kq) bürünc medal qazandı.

Son səhifə

“Qarabağ”dan yeni transfer

Ağdamın “Qarabağ” klubu heyətini yeni futbolçu ilə gücləndirib. Klubun rəsmi saytında yer alan məlumata görə, Ağdam təmsilçisi Kady Yuri Borqes Malinovski ilə 2+1 illik müqavilə imzalayıb. O, komandada 20 nömrəli formanı geyinəcək.

İyirmi beş yaşlı yarımmüdafiəçi Braziliyanın “Koritiba” klubunun yetirməsidir. Kady Yuri Borqes Malinovski 2019-cu ilədək bu komandada çıxış edib.

Diqqət: Orqanizmə kifayət qədər su daxil olmayanda kökəlmə baş verir!

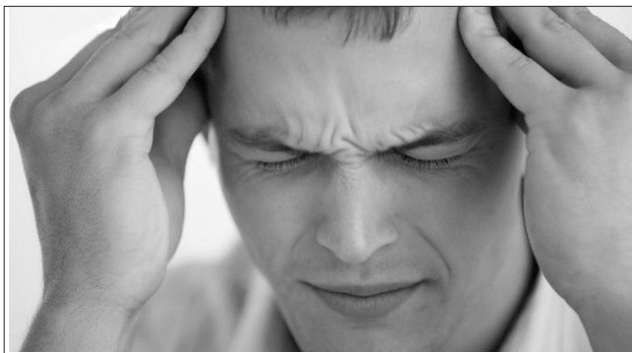

Mütəxəssislər deyirlər ki, suyun insan orqanizminə 50-dən çox faydası var. Gün ərzində 2 litr maye qəbul edilməsi isə vacib məsələlərdən biridir.

Su qanda, sümükdə və beyində optimal nəm səviyyəni saxlamağa kömək edir, onurğa və beynin fəaliyyəti üçün vacibdir. Çox su içmək oynaq ağrıların qarşısını alır, həzm prosesini sürətləndirir, həm də qidanın qəbulunu, toksinlərin və şlakların orqanizmdən xaric olmasını təmin edir. Elmi-Tədqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutunun həkim-terapevti Taleh Abbasov AZ7RTAC-a deyib: “Hər səhər yuxudan oyanan kimi 1 və ya 2 stəkan, hər dəfə yeməkdən əvvəl yarım stəkan su qəbul edilməsi çox faydalıdır. Suyun qidalanmadan yarım saat əvvəl və qidalanmadan 1 saat sonra qəbul edilməsi məsləhətdir. Təəssüf ki, əksər hallarda qidadan əvvəl su qəbul edilmədiyinə görə, qidadan sonra tez susuzlaşma baş verir”.

Acanda çox yemək olar. Amma susayanda mütləq su içmək lazımdır. Əks halda bədənin həddindən artıq su itirməsi halında toxuma boşluqları, oynaq, böyrəklər və qaraciyərdə problemlər yaranır.

“Su qəbizlikdən əziyyət çəkənlər və həzm problemi olanlar üçün çox əhəmiyyətlidir. Orqanizmə kifayət qədər su daxil olmayanda kökəlmə baş verir, çünki orqanizmdə gedən bütün proseslərdə su böyük rol oynayır”,- deyir həkim-terapevt əlavə edib. Su bütün qida, vitamin və mineralların təməlidir. Soyuq aylarda olmasa da, havanın isti keçdiyi günlərdə çoxlu su qəbul etmək lazımdır.

Həkim açıqladı: Miqren ağrıları bu yolla dayanır

Son dövrlərdə baş ağrısı əhali arasında ən çox rast gəlinən xəstəliklərdən biridir. Bu səbəbdən baş ağrısı hər kəsi maraqlandıran bir problemdir. Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında həkim-kosmetoloq Aysu Əhmədli deyib.

Onun sözlərinə görə, baş ağrısının 200-dən çox növü bilinir: “Ağrılar 90% birincili, 10% ikincili olaraq görülməkdədir. Birincili baş ağrıları heç bir səbəb olmadan ortaya çıxır. Bunlar arasında gündəlik həyat tərzimizə təsir edən miqren də var. Miqren-başın bir (nadir hallarda hər iki) hissəsini əhatə edən güclü və əzabverici epizodik və ya daimi ağrılarla müşayiət olunan nevroloji xəstəlikdir. Miqrenin əsas səciyyəvi simptomlarına ürək bulanma, qusma, işığa, qoxuya, səsə həssaslıq, əmək qabiliyyətinin itirilməsi aiddir”.

Aysu Əhmədli həmçinin qeyd edib ki, müasir zamanda xroniki miqren ağrıların müalicəsində davamlı və yüksək dozada ağrı kəsicilər qəbul etməməkdən ötrü botulinoterpiyadan (botoks) istifadə olunur: “Təsədüf nəticəsində kosmetik məqsədlə edilən botoks zamanı miqren ağrıların azaldığı müəyyən olunmuşdur. Botoksun miqren müalicəsində təsir mexanizmi sinirləri sıxan əzələlərin boşaldılmasına, sıxılan sinirin rahatlanmasına əsaslanır. Kiçik iynələrlə ağrı nöqtələrinə, alın, gicgah, ənsə və boyun nahiyəsinə tətbiq edilir. Burada əsas önəmli olan təcrübəli mütəxəssis tərəfindən edilməsi və ağrı nöqtələrinin xəstəyə uyğun tapılması və düzgün dozalanmasıdır”.

Ziya Hikmətoğlu

Hadisənin qorxulu pərəstişkarı

Son günlərdə şəxsi həyatı ilə gündəmdə olan Hadisənin obsesif pərəstişkarı ilə problem yaşadığı ortaya çıxıb. Tarik U. adlı bir şəxs müğənninin yaşadığı əraziyə gələrək təhlükəsizlik işçilərindən Hadisə barədə soruşub. SIA-nın xarici mətbuata istinadən verdiyi məlumata görə, istədiyi cavabı ala bilməyən gənc gecə saatlarında yenidən məkana qayıdıb. Təhlükəsizlik işçiləri vəziyyəti Hadisəyə bildirib.

Müğənni polis bölməsinə gedərək şikayətçi olub. Səbahdakı xəbərlərə görə, Hadisə əvvəlcə məmurların sözlədiklərinə əhəmiyyət verməyib. Ancaq Tarik U. qapını izləməyə başlayıb. Vəziyyətin ciddiliyini anlayan müğənni polis bölməsinə gedərək ərizə yazıb. Gəncə qarşı İstanbul Baş Prokurorluğu tərəfindən istintaq başlanılıb.

Aysən Vəli

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

Şəhadətnamə: № 022492

http://www.ses-news.az

http://www.sesqazeti.az

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”-in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.

“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc və SİA agentliklərinin
məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600**